ЎзССР Давлат китоб палатаси 130695

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

10 июнь, шанба, 1995 йил
Сотувда эркин нархда. № 110 (1112)

«СИЗ БИЗНИ МАЪҚУЛЛАГАН ЭДИНГИЗ...»

Расмий зиёратдан кейинги ўйлар

СУРАТДА: Ўзбекистон Республикаси ва Латвия Республикаси Президентларининг яккама-якка суҳбати чоғи.

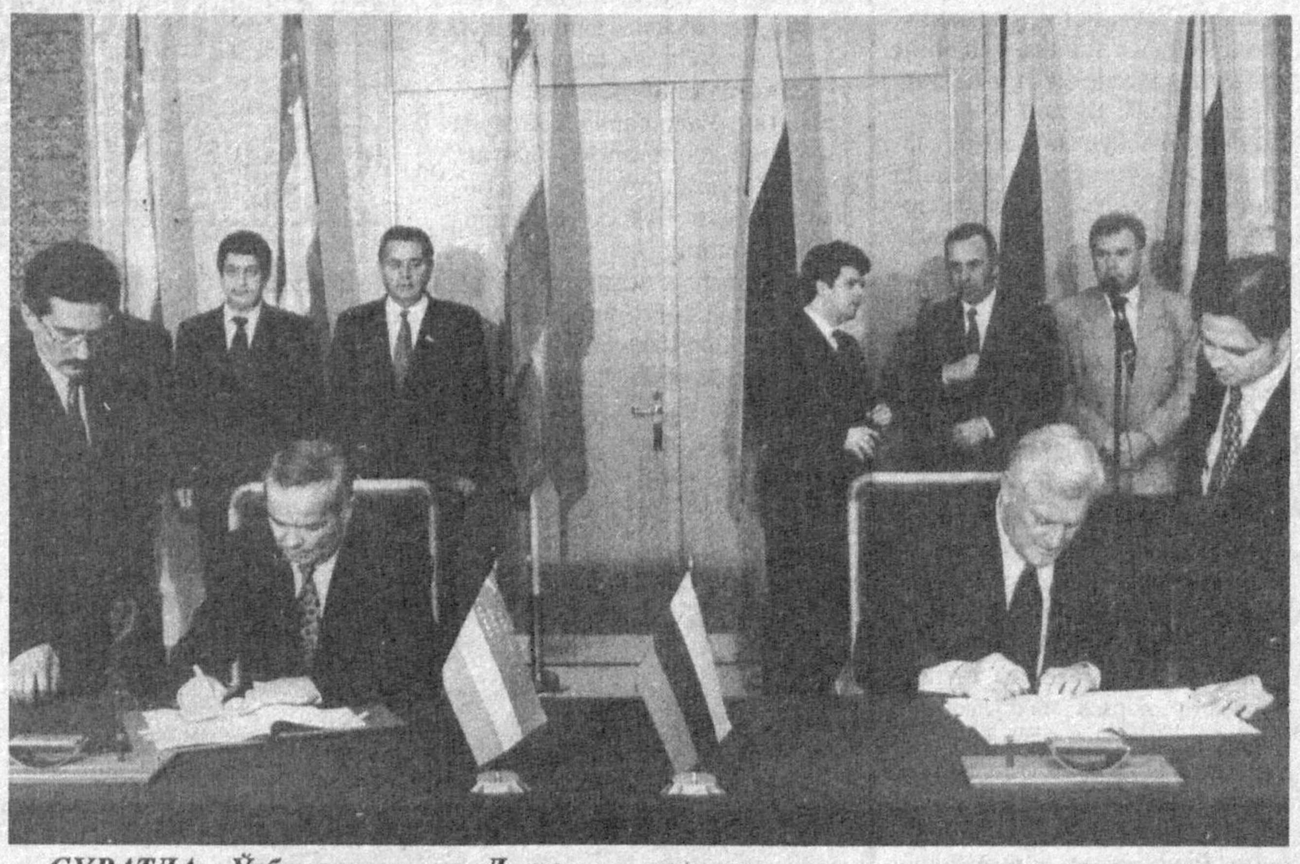

СУРАТДА: Ўзбекистон ва Литва — иккитомонлама ҳужжатларни имзолаш пайти.
Ф. ҚУРБОНБОЕВ (ЎзА) тасвирга олган.

Собиқ Иттифоқ парчаланиб, унинг ўрнида пайдо бўлган янги давлатлар орасида Латвия ва Литва мамлакатлари алоҳида ўрин тутади.

Аввало, ҳали Иттифоқ инқирозидан дарак ҳам бўлмаган кезлардаёқ бу икки мамлакат халқлари мустақиллик даъвосини қилиб дадил майдонга чиқди. Қолаверса, орзулар ушалиб, Иттифоқ йўқолгач, собиқ субъектларнинг кўпчилиги МДҲ аталмиш уюшмага бош қўшган пайтда, бу икки давлат ён қўшнилари Эстония билан биргаликда МДҲ тизимларига киришга мутлақо рўйхушлик бермадилар.

Албатта, бунинг сабаблари бор. Биринчидан, Болтиқбўйи республикалари собиқ СССР таркибига 40-йилда мажбуран қўшиб олинган, бинобарин, шўролар тузуми «неъматлари»ни бошқаларга нисбатан камроқ кўрган. Иккинчидан, қарамликда ўтган ярим аср оврўпоча яшаш ва фикрлаш тарзига мойил Болтиқ менталитетини ўзгартиришга улгура олмади. Учинчидан, ҳар уч мамлакатнинг геополитик ўрни ғоят қулай бўлиб, мустақиллик қўлга киритилгач, ҳар учала халқнинг кўнглида Европа иқтисоди ва сиёсатига интеграциялашув умиди туғилди. Сиёсатчиларнинг саъй-ҳаракатлари ҳам асосан шу мақсадга қаратилди. Баъзида, дейлик, айрим мусиқачи сиёсатчилар замонида Шарқдаги собиқ иттифоқдошлар хаёлдан кўтарилган кезлар ҳам бўлди.

Иттифоқ пароканда бўлгач, ҳар ким ўз йўлидан кетди. Болтиқбўйи мамлакатларида парламент типидаги давлатлар қарор топди. Биз тарафда эса, Президент республикалари вужудга келди. Ва ниҳоят, бугун, сиёсий ҳаяжонлар анча босилиб, турлича йўсинлардаги давлатчилик пойдевори қўйилгач, эски танишлар билан учрашиш ва гаплашиб олиш эҳтиёжи туғилди.

Даромадни мухтасар қилиб, асосий мавзуга — Президент бошлиқ Ўзбекистон давлат ҳайъатининг Латвия ва Литвага қилган сафарига ўтайлик.

Давлат ташрифидан мақсад — олиймақом қабул маросимлари эмас. Маросимлар — шунчаки лутф аломати, холос. Ҳар қандай ташриф замирида юрт манфаати бўлиши табиий. Президент Каримов сафарнинг Рига шаҳридаги илк учрашувида лўнда қилиб айтганидек, икки тарафнинг манфаати бир-бирига мос келмаса, ҳеч қандай ҳамкорлик бўлмайди, яхши ниятларнинг бариси қоғозда қолиб кетаверади.

Мамлакатимиз бошлиғи Ўзбекистоннинг Латвия ва Литва билан яхши муносабат ўрнатишдан кўзда тутилган мақсадларни яшириб ўтирмади. Бизга, энг аввало, бу икки мамлакатнинг қишда музламайдиган портлари керак. Европанинг энг ривож топган мамлакатлари билан алоқаларимиз кун сайин ривожланиб бормоқда. Ўзаро товар алмашув ҳажми кўпаймоқда. Дейлик, Польшага, Олмония ёки Францияга (бошқа узоқ мамлакатларга ҳам) Болтиқ денгизидаги лиманлар орқали юк юбориш ва улар юборган юкларни қабул этиб олиш биз учун жуда қулай.

Ўзбекистон — молиявий қурбли давлат. Нафақат денгиз портларидаги терминалларни ижарага олишга, балки латвиялик ёки литвалик воситачилар бизнинг сифоришимиз билан бошқа мамлакатлардан улгуржи баҳода харид этадиган маҳсулотларни сақлаш ва ортишга мосланган йирик консигнацион омборларни ижара тутишга ёки бутунлай сотиб олишга ҳам тайёр. Муҳими, Ўзбекистонга керакли товарлар ишончли жойда ва ишончли қўлларда сақланади. Зикр этилмиш услубда сотиб олинган юкларни темир йўл ёки автомобиль транспорти билан мамлакатга келтириш хийла осон.

Биз Тошкент ёки Фарғонадан Рига, Венспилдд ёки Клайпедага автомобиль қатнашини тасаввур этишга ўрганмаганмиз. Лекин тасаввур этиш пайти ҳам келди. Чет эллар билан узлуксиз юк қатновини ташкил этиш орзудан ҳақиқатга айланмоқда. Ана, Хоразмда қўшма завод ишга тушди. Бугунгача ҳар бири 30 тонна юк оладиган 600 та «Мерседес» йиғилди. Хоразмда юк машинаси ясайдиган завод қурилармиш, деган гап чиққанида баъзилар ишонмаган эди, бугун эса, қарабсизки, қудратли автопоездлар — биқинида йўлбарс расми — у иқлимдан бу иқлимга бемалол қатнаб турибди.

Портлардан фойдаланиш таклифи латишлар ва литваликлар манфаатига тўла мос тушади. Улар бир замонлар бутун бошли Иттифоқнинг ғоят улкан эҳтиёжларига хизмат қилган, бугунги кунда нари борса ярим кучи билан ишлаётган йирик денгиз портларини тўла қувват билан ишлатишга имкон берувчи юк оқимига муҳтож эканликларини заррача яширмайдилар. Ўзбекистон — улар учун нуфузли мижоз. Америкадан кейин дунёдаги энг катта пахта сотувчи мамлакат. Ўзини нефть ва ғалла билан таъминлаш арафасида турган бу давлатга тегишли пахтанинг илгари ёқилғи ва нонга айирбош қилинган мўмайгина қисми дахлсиз қолиши, умуман, нафақат пахта, балки бошқа молларни ҳам четга юк чиқариш ва шу баробар четдан юк олиш қуввати яқин йиллар ичида янада ошмоғи муқаррар.

Денгиз юк қатнови ҳақида гапирар эканмиз, Латвия ва Литва портларининг хизмати бошқаларникига нисбатан арзон эканини ҳам унутмаслигимиз керак. Мамлакатларнинг ҳукумат вакиллари, агар сўз узоқ муддатли ҳамкорлик хусусида борадиган бўлса, янада имтиёзлироқ шарт-шароитлар яратилишини ҳам алоҳида таъкидлаганлари бежиз эмас.

Масаланинг яна бир тарафи шуки, Латвия иқтисодида ҳам, Литва иқтисодида ҳам енгил саноатнинг улуши катта. Лўнда қилиб айтганда, уларнинг тўқув ва тикув корхоналари ўзбек пахтасига муҳтож.

Шу жойда бир нарсани эслаш жоиз. Ислом Каримов МДҲ мамлакатларида бўлар экан, текстиль соҳаси раҳбарлари уни кўришга ва «пахта беринг, акс ҳолда ишсиз қоламиз!» деган арзномаларини қўлига тутқазишга ҳаракат қилишади. Болтиқбўйи текстилчилари ўзларини анча сипо тутишди. Президентга ёзилган мактублар ҳам анча жўяли. Мактублар мазмуни шуки, биз ўзбеклар билан текстиль соҳасида қўшма корхоналар қурмоқчимиз, технология — биздан, ишчи кучи ва хомашё — сиздан.

Бундай мазмундаги мактублар иқтисодчи Ислом Каримовга ёқиши табиий. Эски замонлар ўтиб кетди. Текинга мол берадиган анойи йўқ. Пахта — жарақ-жарақ пул. Пулингиз бўлса, марҳамат, кўпчилик қатори, яъники дунё нархида олинг. Бозор ўз оти билан бозор. Харидорнинг миллати бўлмайди. Бировга кўзинг яхши, бировга сўзинг яхши, деб бойваччалик қилсак — ўзимизга қийин.

Узоқни кўзлаган одам қўшма корхона пайидан бўлади. Яхши технология топиб, ўзбекнинг пахтасини ишлатса, топилган фойдани инсоф билан ўртада «арра» қилса — марра ўшаники. Фалон тонна пахта беринг, деб ялиниб юрмайди, негаки, шерикчиликнинг ўзига яраша кафолатлари бор. Бу тарафи, солиқ борасидаги имтиёзлар...

Президент енгил саноат борасидаги шериклик ғоясини маъқуллади. Бунинг сабаби шуки, Болтиқ мамлакатлари халқи ғирромдан узоқ, чиқарган моллари сифатли ва, энг муҳими, анча арзон. Яқин ўтмишда улардан сотиб олган радио аппаратларимиз, музлатгичларимиз, электр товарлари, уй жиҳозлари, инчунун, мебель сифатини эслаб кўрайлик. Ўша сифат ошган бўлса ошганки, асло камайган эмас.

Яна бир муҳим шарт шуки, Латвия ва Литва давлатлари худди бизга ўхшаб, иқтисодга сиёсатни аралаштирмайди. Сиёсат — ўз йўлига, иқтисод — ўз йўлига.

Улар ташқи сиёсат борасида ҳам ҳалол, тўғри муносабат тарафдори. Латвия ҳам, Литва ҳам Ўзбекистоннинг минтақада ва дунёда тутган ўрни ва аҳамиятини яхши англайди. Ҳар иккала мамлакатнинг минтақавий интеграцияга, хусусан, Европа Иттифоқи тизимларига киришга интилишига бизнинг мамлакатимиз яхши рағбат билдирмоқда. Ҳар иккала мамлакат ҳам Европага элтувчи дарвоза вазифасини ўтайди. Биз бугунги кунда Европа ва жаҳон иқтисодига интеграциялашув хусусида қайғурар эканмиз, Латвия ва Литванинг геополитик ўрнини ҳисобга олишдан, улар билан дўстона муносабат ўрнатишдан жуда манфаатлимиз. БМТ ва Европадаги хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти доирасидаги фаолиятимизда ҳам дўст мамлакатлар билан бамаслаҳат иш кўриш мақбул.

Ўзбекистон модели билан Латвия ёки Литва моделлари ўртасида ўхшашлик борми, деган савол туғилиши табиий. Бир қарашда, ўхшашлик йўқдай. Бозор ислоҳотлари собиқ иттифоқдошларимизда бизга нисбатан олдинроқ бошланган эди. Уларнинг дастлабки аҳволи ҳам бизникига нисбатан тузукроқ эди. Коммуникация соҳасида ҳам уларнинг аҳволи яхшироқ эди.

Бугун Латвияда иқтисодий кризис бир қадар жиловланди. Миллий пул — лат қадри ёмонмас. Бир лат икки долларга тенг. Пулнинг қадри яхши, аммо аҳолининг харид қудрати камроқ. Маълум даражада, лат қирғиз биродарларимизнинг сомини эслатади. Яъники, унинг ҳам қадри сунъий тарзда ушлаб турилибди. Лекин Қирғизистондан фарқли ўлароқ, Латвияда ишлаб чиқариш бор. Заводлар, фабрикалар тўхтаб қолгани йўқ. Демак, иқтисод ривожига умид бор.

Литва ҳам дастлаб Латвия йўлидан борди. Аммо раҳбарият ўзгариб, президентлик лавозимига Альгирдас Бразаускас келгач, литваликлар биз уч ярим йил олдин танлаган йўлдан, яъники ислоҳотларни давлат тарафидан бошқариш йўлидан кета бошладилар. Президент Каримов қўллаб, бирор йилча олдин Россия сиёсатчилари тилига тушган яна бир тушунча, яъники «ижтимоий йўналтирилган бозор ислоҳоти» атамаси Литвада ҳам тан олинди.

Сафарни тайёрлаш учун бирор ҳафта олдин бориб, ҳар икки мамлакатнинг ҳаётини озгина кўрган ҳамюртларимизнинг гувоҳлик беришича, Литвада мол-матоҳ, гарчи бир доллар миллий пул бирлиги литнинг тўрттасига тўғри келса-да, Латвияга нисбатан анча арзон, одамларнинг маишати ҳам бирмунча тузук.

Латвиянинг ҳам, Литванинг ҳам ўзига хос муаммолари жуда кўп. Хусусан, янги сиёсий тартибда муносиб ўрин топиш, ўз мамлакатларининг янги шароитда наркобизнес учун, халқаро жиноятчилар учун, транзит (ўтиш) маконига айланиб қолмаслик йўлида курашишлари керак.

Латвия ва Литва Европа сиёсий ва иқтисодий тизимларига кириш учун астойдил ҳаракат қилишмоқда. Аммо бу дегани Европа бозори дарвозалари улар учун ланг очиқ дегани эмас. Болтиқбўйи ишбилармонлари кейинги икки-уч йилда эски иқтисодий алоқаларни эслашга, тиклашга қаттиқ киришдилар. Аммо, Президентимиз айтганидек, айрим сиёсатчилар уларга нисбатан анча кечикишди. Эски ва синалган алоқаларни тиклаш учун қонуний ҳужжатлар керак. Расмий сафар давомида бундай ҳужжатларнинг асосий қисми ҳар иккала давлат билан имзоланди. Ислом Каримов ташаббуси билан қўшимча ҳужжатлар, хусусан, икки бора бож тўловидан озод этиш, сармояларни муҳофаза этиш ҳақидаги ғоят муҳим битимларни тайёрлаш учун махсус комиссия тузилди. Бу ҳужжатлар ҳам дўст мамлакатларнинг давлат ёки ҳукумат делегациялари зиёрати чоғида, кечи билан куз фаслида имзоланади ва кучга киради.

* * *

Болтиқбўйи мамлакатлари МДҲ тизимларига озгина ҳадик билан қарашлари сир эмас. Шу сабабли, улар Ўзбекистоннинг МДҲдаги алоҳида ўрнини, хусусан, МДҲ тизимини собиқ СССРга ўхшаш бирликка айлантиришга зид принципиал ҳаракатларини жуда диққат билан кузатиб борадилар. Худди шу сингари, Латвия ва Литва Украинанинг ҳам МДҲ доирасида мустақил сиёсат олиб боришига алоҳида рағбат билдирадилар. Бунинг сабабларини ҳижжалаб тушунтириб ўтиришга ҳожат бўлмаса керак.

Қолаверса, Марказий Осиё минтақасидаги демократик ҳаяжонлар анча босилиб, сиёсий ва иқтисодий жараёнлар хийла тиниқлашгач, минтақада Ўзбекистон тутган ўрин анча салмоқли экани аён бўлди. Иқтисодий потенциал, аҳоли сони жиҳатидан ҳам мамлакатимиз яхши шерикчилик қилишга арзишини эндиликда ҳамма тушунади. Қолаверса, Латвия ва Литва учун ўзи яқинлашишни ихтиёр этган Франция, Германия, Голландия, Швейцария, Буюк Британия каби мамлакатларнинг Ўзбекистон билан тенг ҳуқуқли ва ўзаро фойдали алоқалар ўрнатгани, дунё молиявий тизимлари Ўзбекистондаги йирик лойиҳаларни дадил сармоя билан таъминлаётгани ҳам жуда муҳим. Бу факторларнинг барчаси мамлакатимиздаги иқтисодий ислоҳотлар тўғри йўлдан кетаётганидан дарак беради.

* * *

Президент Каримов сафар чоғида Латвия Президенти Гунтис Улманис, Литва Президенти Алгирдас Бразаускас билан, Латвия Бош вазири Марис Гайлис, Литва Бош вазири Адольфас Шлежявичюс, парламентлар раҳбарлари Анатолий Горбунов ва Чесловас Юршенас билан учрашиб суҳбатлашди. Музокаралар ғоят самимий руҳда ўтди. Латвия ва Литвада мамлакатимизга ва давлатимиз сиёсатига қизиқиш катта. Ҳар иккала мамлакат халқи бизнинг истиқлолимизга катта эҳтиром билан қарайди. Ҳар икки мамлакатнинг ҳам тарихи қадимий. Ҳар икки халқ билан бизнинг халқимиз ўртасида ўзаро кин ва адоват бўлган эмас. Ҳар иккала халқнинг яқин ўтмишда озодлик учун олиб борган кураши барчамизга маълум.

Шу боисдирки, Президент Ислом Каримов сафар чоғида уларнинг собиқ Иттифоқда чинакам мустақилликка эришиш учун биринчи бўлиб кураш бошлаганларини алоҳида эътироф этди. Кўрсатилган тазйиққа қарши чидам, сабот ва матонат билан бардош берганликлари учун юксак ҳурматини изҳор қилди.

Уларнинг бизга нисбатан эҳтиромига келсак, Вильнюс шаҳридаги бир учрашувни эслаш билан кифояланган маъқул.

— Бир вақтлар, 1989 йилда, болтиқликлар мустақил бўламиз деб кураш бошлаган пайтда жаноб Горбачев комиссия тузиб, мени ҳам комиссияга қўшиб Литвага юборган эди, деб ҳикоя қилди Президент Ислом Каримов. — Жаноб Горбачев менинг, пахтакор республика раҳбарининг сизларга келиб, «мустақилликни бас қилинглар, акс ҳолда пахта бермай қўямиз» дейишимни кутган эди. Вильнюсда бўлдим, Клайпедада, Алитаус шаҳарларида бўлдим, одамлар билан учрашдим, ишчилар билан, тўқимачилар билан гаплашдим...

Шунда орқа қаторда ўтирган бир киши ўрнидан турди.

— Мен ўша сиз борган Алитаус фабрикасининг директори Андрюшкявичюс бўламан, — деди у.

Президент шу жойда озгина сукут сақлади. Ўнг кўзини сал қисиб, дангал сўради:

— Хўш, мен ўшанда сизларга «Мустақилликдан воз кечинглар!» деб айтган эдимми?

— Аксинча, — деди ҳалиги одам. — Сиз бизнинг ниятимизни қўллаган эдингиз.

Ўзаро рағбат ва меҳру оқибат ҳақида бундан яхшироқ изоҳ тополмаганимиз учун ўқувчидан узр сўраймиз.

Мирзо ҒУЛОМОВ.

МИННАТДОРЛИК МАКТУБИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВГА

Ҳурматли Ислом Абдуғаниевич!

Таваллуд куним муносабати билан йўллаган унутилмас табрикномангиз учун Сизга чин кўнгилдан ташаккур изҳор этаман.

Шарқнинг фозила аёллари қаторида менинг исмимни ҳам тилга олиб айтган сўзларингизни ижодимга берилган ғоят юксак баҳо деб қабул қиламан.

Мен жуда бахтлиман. Халқим билан бирга асрий орзумиз бўлган буюк истиқлолни кўриш саодатига мушарраф бўлдим.

Сизнинг «армонлардан тирик орзулар яратган» бардош ҳақида айтган сўзларингиз энг оғир кунларимда менга мадад бўлган буюк халқимнинг меҳрибонлиги ва ғамхўрлигини ўзида мужассам этгандир.

Зеро, айрилиғу саодат ҳам, садоқату матонат ҳам азизу мўътабар момоларимиздан бизга меросдир.

Ҳурматли Ислом Абдуғаниевич!

Халқимиз ўз қадру қаддини тиклаётган, тарихий воқеаларга бой бугунги ҳаётимизда Сизнинг фидойи раҳнамолигингиз алоҳида ҳурмат ва эътирофга моликдир.

Маълумки, тарихий бурилиш босқичида халқ тақдирини яхшиликка йўналтирувчи улуғ йўлбошчилар иши — ҳал қилувчи қудратдир.

Бугун ён қўшним — жон қўшним Тожикистонда биродаркушлик давом этаяпти. Озор элида, Гуржистонда — нотинчлик, Чеченистон уруш асоратларидан яқин йилларда фориғ бўла олармикин? Ана шуларни ўйлаганимда она тупроғим — Ўзбекистондаги осойишталик учун шукроналар айтаман. Ана шундай мураккаб даврда юртимизда фақат тинчлик, осойишталикни таъминлабгина қолмай, халқнинг маданиятини ўстиришга алоҳида эътибор берилаётганига шукроналар айтаман.

Улуғ ёшга етганимдаги ҳаётий хулосам шулки, фақат аҳилликкина мамлакатни обод этади, халқни кенг тараққиёт йўлларига олиб чиқади. Биз, барча касб эгалари, хусусан, адиблару санъаткорлар қўлни-қўлга бериб, ҳар қандай майда-чуйда эҳтиросу адоватлардан воз кечиб, мустақиллигимизни мустаҳкамлашдек буюк мақсад йўлида фидойи бўлиб, меҳнату ижод этишимиз керак.

Шундай юксак ҳурмат, ишонч ва эъзоз учун Сизга яна бир бор таъзим бажо келтираман.

Илоҳим, Сиз тутган йўл, биз ишонган йўл, Ўзбекистон йўли ҳамиша оқ, чароғон бўлсин!

Сизга самимий ҳурмат ила ЗУЛФИЯ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ФАРМОЙИШИ

«Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ, шунингдек, Тошкент ва Ўрта Осиё рус православ черкови епархиясининг миллатлараро тинчликни, фуқаролар тотувлиги ва мамлакатимиздаги турли динларга эътиқод қилувчилар дўстлигини мустаҳкамлашдаги мавқеини юқори баҳолаб:

1. Тошкент ва Ўрта Осиё архиепископи Владимирнинг Свято-Успенский кафедрал собори ҳузурида диний-маъмурий марказ ташкил этиш ва 1996 йил ноябрь ойида епархиянинг 125 йиллиги тантаналарини ўтказиш тўғрисидаги мурожаати қўллаб-қувватлансин.

2. Тошкент шаҳар ҳокими:

Тошкент шаҳар Кафанов кўчасидаги Свято-Успенский собори ҳудудини кенгайтирган ҳолда епархиянинг диний-маъмурий марказини лойиҳалаштириш ва қуриш учун қўшимча ер майдони ажратиш бўйича:

ободонлаштирилаётган зонадан кўчирилаётган оилалар учун 1995 йил мобайнида зарур миқдорда қулай квартиралар ажратиш бўйича, уй-жой билан таъминлаш харажатлари қиймати епархиал бошқармаси маблағлари ҳисобидан тўланган ҳолда;

Бир ой муддатда маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобига қурилиш майдонини тозалаш, Свято-Успенский собори ҳудудини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш юзасидан тайёргарлик ишларини бажариш бўйича;

Давлат мулки қўмитасининг шаҳар бош бошқармаси «Тошуйжойлойиҳа» институти билан биргаликда «Гуландом» кафеси иморатларининг қийматини аниқлаши ва қилинган харажатлар кейинчалик епархия бошқармаси томонидан тўланиши шарти билан уни епархия бошқармасига хайрия мақсадларида фойдаланиш учун бериш бўйича кечиктириб бўлмайдиган ташкилий чора-тадбирларни кўрсин.

3. Епархиянинг диний-маъмурий маркази қурилиши сабабли бузиладиган иморатларни бўшатиш зарурлиги муносабати билан:

Тошкент шаҳар ҳокимлиги Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан биргаликда бир ой муддатда республика суд-тиббий экспертиза бюросини бошқа тенг бинога қайта кўчириш масаласини ҳал қилсин.

«Дори-дармон» уюшмаси Ўзбекистон Республикаси Мелиорация ва сув хўжалиги вазирлигининг «Ўзсувхўжаликлойиҳа» институти билан биргаликда 4-дорихонани кўчириш масаласини 1995 йил 1 июлгача ҳал қилсин.

4. Тошкент қурилиш бош режаси илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш институти ва Тошкент шаҳрини қайта қуриш ва ободонлаштириш давлат лойиҳалаш институти епархия бошқармаси буюртманомаси бўйича диний-маъмурий марказ биноларини лойиҳалашда техник ёрдам берсинлар.

5. «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорацияси 1995 йилнинг иккинчи чораги мобайнида епархия бошқармаси маблағлари ҳисобига Свято-Успенский собори атрофида тўсиқ ўрнатилишини, шунингдек, шаҳар қурилиши норма ва қоидаларини назарда тутган ҳолда диний-маъмурий марказ қурилишининг биринчи навбатини 1996 йил августидан кечиктирмай ишга туширишни таъминласин.

6. Епархия фаолиятига кундалик амалий ёрдам беришни кенгайтириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмита штат жадвалига қўшимча иккита штат киритилсин.

Молия вазирлиги Дин ишлари бўйича қўмитага кўрсатиб ўтилган мақсадларга республика бюджетидан қўшимча маблағлар ажратсин.

7. Ташқи ишлар вазирлиги ва Дин ишлари бўйича қўмита Тошкент шаҳрида 1995 йил сентябрда «Бир само остида» шиори остида халқаро конференцияни ва 1996 йил ноябрь ойининг иккинчи ўн кунлигида бошқа мамлакатлардан меҳмонларни таклиф этган ҳолда рус православ черкови епархиясининг 125 йиллиги тантаналарини тайёрлаш ва ўтказишда амалий ёрдам берсинлар.

8. Республика оммавий ахборот воситаларига Тошкент шаҳрида рус православ черкови епархияси 125 йиллигига тайёргарлик ишларининг бориши ва ўтказилишини кенг ёритиш тавсия этилсин.

9. Мазкур фармойишнинг бажарилишини назорат қилиш Вазирлар Маҳкамасининг Ижтимоий масалалар ва маданият бўлимига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 9 июнь

СЎЗ САНЪАТКОРИНИНГ ЮБИЛЕЙИ

Ўзбекистон халқ ёзувчиси, Давлат мукофоти лауреати Саид Аҳмад 75 ёшга тўлди. У қарийб 60 йилдирки, ижод билан машғул. Шу давр мобайнида адибнинг элликдан ортиқ китоби нашр этилди. Бугун мамлакатимизда унинг асарлари кирмаган хонадон йўқ десак, муболаға бўлмайди. Ёзувчи асарларини кўпи хорижий тилларга таржима қилинган.

Ижодини ҳажвий ҳикоялар ёзишдан бошлаган Саид Аҳмад кейинчалик йирик асарларга ҳам қўл урди. Айниқса, «Уфқ» трилогиясини китобхонлар севиб кутиб олди. «Келинлар қўзғолони», «Куёв» комедиялари кўп йиллардан бери театр саҳналаридан тушмай келади. Улкан сўз санъаткорининг «Муҳаббат можароси», «Тўйлар муборак», «Куёв» фильмлари ҳам эл орасида машҳур.

9 июнь куни Тошкентда адиб юбилейига бағишланган тантанали кеча бўлди. Алишер Навоий номидаги катта академик театрга жамоатчилик вакиллари, адибнинг мухлислари, қаламкаш дўстлари йиғилди. Кечани Ўзбекистон халқ ёзувчиси Одил Ёқубов очди. Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Хайрулла Жўраев юртбошимизнинг Саид Аҳмадни Ўзбекистон Республикасининг «Дўстлик» ордени билан мукофотлаш тўғрисидаги Фармонини ўқиб эшиттирди ва йиғилганларнинг қарсаклари остида орденни адиб кўксига тақиб қўйди. Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов ёзувчининг ҳаёти ва ижодий фаолияти тўғрисида гапирди.

Республика жамоат ва ижодий ташкилотларининг, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар меҳнаткашларининг вакиллари, хорижий меҳмонлар адибни муборак ёши билан қутладилар.

Кеча сўнггида Саид Аҳмад кўрсатилган ҳурмат ва эҳтиром учун самимий миннатдорлик изҳор этди.

Республика санъаткорлари ва ҳажв усталари ижросида катта томоша кўрсатилди.

Юбилей кечасида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Саидмухтор Саидқосимов қатнашди.

(ЎзА).

• *11 июнь — Енгил саноат ходимлари куни*

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЕНГИЛ САНОАТ ИНДУСТРИЯСИ

Бозор муносабатларига ўтиш шароитида дадил одимламоқда

• *Ислоҳот — амалда*

ВАЗИРЛИК ВА УЮШМА: ФАРҚ ОСМОН БИЛАН ЕРЧА

Ўзбекистон Енгил саноат моллари ишлаб чиқариш давлат уюшмасининг раиси Ўктам ИСМОИЛОВ билан мулоқот

— Ўктам Қўчқорович, аввало, кўп минг сонли муштарийларимиз номидан Сизни ва барча енгил саноат ходимларини анъанавий касб байрами билан табриклашга рухсат этсангиз.

— Раҳмат.

— Энди бевосита мулоқотта кўчсак. Республикамиз мустақилликка эришганидан сўнг уюшма фаолиятида канақа ўзгаришлар рўй берди? Бугун меҳнат жамоалари кутлуғ санани қандай ютуқлар билан кутиб олмоқдалар?

— Ҳозирги кунда «Ўзбекенгилсаноат» уюшмаси тасарруфида 148 та корхона мавжуд бўлиб, улар 19 соҳа — пахта, пилла, жун ва терини қайта ишлаш, тўқимачилик, тикувчилик, пойафзал, нотўқима матолар, чинни ишлаб чиқариш, кимё санъати, машинасозлик ва металларни қайта ишлашга ихтисослаштирилган. Бошқача айтганда, республикамизда ишлаб чиқариладиган енгил саноат молларининг 86 фоизи мазкур корхоналарнинг ҳиссасига тўғри келмоқда. Далилларга мурожаат қилайлик. Бултур уюшмамизда, 1960 йилларга таққослаганда, аҳоли жон бошига ип-газлама ишлаб чиқариш 1,5, шойи матолар 2,7, тўқимачилик маҳсулотлари 6, пойафзал 3,3, чинни 2,5, тикувчилик буюмлари тайёрлаш ҳажми 4 баравар ошди. 1995 йилнинг беш ойи мобайнида эса шартнома мажбуриятлари 101,3 фоиз уддаланди.

— Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларнинг иккинчи босқичига дадил кириб бормоқда. Ушбу босқичдаги энг муҳим ва долзарб вазифа — мулк муносабатларини тубдан ўзгартирмоқдир. Бу борада тармоқда қандай тадбирлар амалга оширилмоқда?

— Уюшмамизда хусусийлаштириш бўйича махсус дастур ишлаб чиқиб, қабул қилганмиз. Ана шу ҳужжатга кўра, мавжуд корхоналарнинг деярли барчаси жамоа учун мақбул бўлган мулкчилик шаклларига ўтиши керак эди. Натижа эса кутилганидан зиёда бўлди. Биргина ўтган йилнинг ўзида 118 корхона очиқ турдаги акционерлик жамиятига айлантирилди. Шулардан 22 таси шу йилнинг май ойига қадар республика Фонд биржаси орқали 12 миллион сўмлик акцияларни сотди.

Шунингдек, уюшмамиз қошида «Енгилсаноатинвест» компанияси ташкил этилган. Унинг асосий вазифаси ҳиссадорлар корхоналарининг ишини доимо назорат қилиб боришдан иборат. Компания зарур бўлган тақдирда уларга моддий ва маънавий жиҳатдан ёрдам ҳам кўрсатади. Чунки «Енгилсаноатинвест» шундай корхоналар акцияларининг 10 фоизгача бўлган қисмига эгалик қилиш ҳуқуқига эга.

Хўжалик юритишнинг ушбу шакли самарали эканлиги исботланди. Масалан, Наманган, Марғилон ва Қўқондаги енгил саноат бирлашмалари акционерлик жамиятларига айлантирилгач, уларда янги маҳсулот турлари кўпайганлиги кузатилди. Шу боис мавжуд 44 та пиллани қайта ишлаш корхонасини ҳам шу йилнинг охиригача жамоа мулкига айлантирмоқчимиз.

Албатта, корхоналар, мулкнинг қайси шаклига ўтишидан қатъий назар, замонавий технологиялар билан таъминланмаса, уларда жаҳон андозаларига мос маҳсулотлар ишлаб чиқариш мушкул. Шуни ҳисобга олган ҳолда, бултур чет элдан тўқимачилик саноати учун 680 та СТБ, СТБ-180, СТР-190 русумли асбоб-ускуналар келтирилди. Умуман, ўтган тўрт йил мобайнида МДҲ давлатларидан 5 мингтага яқин дастгоҳ сотиб олинди. Шундан 550 таси Қўқон тўқимачилик комбинатига ўрнатилди.

Бугунги кунда ана шу янгитдан жиҳозланган корхоналарда аввалгидек эни 80 сантиметрлик эмас, балки жаҳон талабларига тўлиқ жавоб бера оладиган 1,65 ва 3,60 сантиметрлик бўз, помбархат, вилюр каби маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. Қолган корхоналар ҳам шу кеча-кундузда Италия, Германия, Корея, Япониядан келтирилган замонавий ускуналар билан таъминланаётир.

— Ўктам Қўчқорович, маълумки, юртбошимиз ўзининг нутқларида «Чет эллик ишбилармонлар билан ҳамкорлик қилмаган корхонанинг келажаги бўлмайди», дея кўп ва хўп такрорлайди.

— Бу жуда тўғри гап. Чунки икки томонлама ҳамкорликда ҳикмат кўп: ҳам сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш йўлга қўйилади, ҳам уни четга экспорт қилишнинг имкони яратилади. Шунинг учун енгилсаноатчиларимиз юртбошимизнинг ушбу пурмаъно гапларидан аллақачон тегишли хулосалар чиқариб олиб, улар ҳозир ўндан зиёд хорижий фирмалар билан ҳамкорликда фаолият кўрсатмоқдалар. Тошкентдаги ип йигиришга ихтисослаштирилган «Супер-текстиль», Намангандаги йилига 18 миллион сўмлик хом ип ишлаб чиқарадиган «Аснам-текстиль» Ўзбекистон-Туркия, Марғилондаги шойи қийқимлари ва ипларни қайта ишлашга мўлжалланган Ўзбекистон-Италия, Тошкент вилоятидаги йилига 600 минг қўй терисини қайта ишлаб, шундан 100 минг тасини тайёр маҳсулотга айлантирадиган «Гюлмир-Дери» Ўзбекистон-Туркия, Фарғонадаги «Ўзсаламан» Ўзбекистон-Германия, Намангандаги йилига 100 минг тонна пиллани қайта ишлаш қувватига эга бўлган Ўзбекистон-Япония қўшма корхоналари шулар жумласидандир. Йил охиригача мазкур корхоналардан жами 30-35 миллион долларлик маҳсулотларни экспорт қилиш мўлжалланмоқда.

— Бугунги кунда тижорат дўконлари ва бозорларимиз четдан келтирилган турли-туман маҳсулотларга тўлиб кетдики, уларнинг қай бирини ҳарид қилишни билмайсиз. Бу ҳол республика енгил саноат корхоналарида тайёрланаётган маҳсулотларнинг дўкон пештахталарида туриб қолишига олиб келмасмикан?

— Бунинг ташвишланадиган жойи йўқ. Чин маънода айтганда, ҳозир хориж маҳсулотлари билан ўзимизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар ўртасида ҳақиқий рақобат юзага келмоқда. Бу — бозор иқтисодиётининг қонуни. Рақобат эса айрим бокибеғам раҳбарларимизнинг кўзини очмоқда.

Тўғри, маҳсулотларимизнинг пештахталарда туриб қолиш ҳоллари ҳам учраб турибди. Бунинг сабаби шуки, узоқ йиллар давомида корхоналаримизда сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқарилди. Оқибатда харидорларимиз онгига «чет эл маҳсулотлари сифатлироқ» деган фикр сингиб қолди. Албатта, бу — бизнинг айбимиз. Аммо бир ҳақиқатни тан олишмиз керак: бугунги «Ўзбекенгилсаноат» уюшмаси турғунлик давридаги вазирлик эмас. Буни бутун дунёдаги ҳамкасбларимиз ҳам тан олаяпти. Масалан, яқинда пойтахтимиздаги «Қизил тонг» ва «Юлдуз» тикувчилик-акционерлик жамиятларининг бир қатор маҳсулотлари МДҲ давлатлари ўртасида биринчи бўлиб Испаниядаги машҳур «IxBAN Imagen Arte» фирмасининг «Европа Арки Олтин Юлдузи» халқаро фахрий нишонига сазовор бўлди. Бу биз, енгилсаноатчиларни янги-янги давонларни забт этишга чорламоқда.

«Халқ сўзи» мухбирлари
И. ЎТБОСАРОВ,
Б. ОСТОНАҚУЛОВ,
суҳбатлашдилар.

• *Гиламдўзлик*

Ҳозир бу вилоятда ўнлаб қўшма корхоналар фаолият кўрсатмоқда. 1993 йили Самарқанддаги «Ҳужум» пиллакашлик фабрикаси қошида очилган «Афғонистон-Бухоро-Самарқанд» қўшма корхонаси шулардан бири.

ШУҲРАТИ ЯНА ТИКЛАНДИ

— Биз шуғулланаётган соҳа учун икки йил нисбатан қисқа муддат, — дейди қўшма корхона директори Фурқат Ниёзов. — Чунки асосий мақсадимиз нафақат ипак гиламлар тўқишни йўлга қўйиш, балки ҳозирги пайтда деярли унутилаёзган халқ ҳунармандчилигининг бу турини қайта ривожлантиришдир. Тарих маълумотлари шаҳодат беришича, асрлар давомида Буюк ипак йўлида жойлашган юртимиздан дунёнинг турли мамлакатларига жун ва энг нафис ипак толаларидан тўқилган ажойиб гиламлар олиб кетилган. Улар барча жойларда ниҳоятда харидоргир бўлган. Бундай гиламларнинг ижодкорлари, асосан, Бухоро ва Самарқандда яшаган.

Ҳунармандчилик сирлари авлоддан-авлодга ўтади. Лекин ўртада маълум муддат узилиш бўлдими, тамом, унинг таназзулга учраши аниқ. Ипак гилам тўқиш санъати ҳам ана шундай даврни бошидан кечирди. Эндиликда биз бу соҳани қайта тиклаб, унга яна ҳаёт бағишлаяпмиз.

Маълумки, бундан уч йил муқаддам Президентимиз Ислом Каримов чет элларда яшовчи юртдошларимиз билан учрашганда, уларни Ўзбекистон равнақи йўлида ҳамкорликка чақирган эди. Шундан кейин афғонистонлик Муҳаммад Эваз бу ҳаракатга сидқидилдан қўшилди. Тақдир тақозоси билан ота-боболари ўша мамлакатда қўним топган бу кишининг номи моҳир гилам тўқувчи, ўз соҳасининг билимдони сифатида бутун дунёда машҳур эди. Унинг санъати ҳақида ҳатто АҚШ ва Германияда чоп этиладиган журналларда қатор мақолалар берилганди.

Муҳаммад Эваз Бодгисий 1993 йили Самарқандга келиб, ипак гиламлар тайёрланадиган қўшма корхона ташкил этиш ташаббусини кўтарди. Чунки бу ерда сифатли ипак етказиб берадиган фабрика бор эди. Қолаверса, у бир пайтлар шу заминда бундай маҳсулотлар тўқилганини яхши билар, ҳозир ҳам ҳунармандлар топилишидан умидвор эди. Унинг фикрини фабрика маъмурияти ҳам, шаҳар ҳокимлиги ҳам қўллаб-қувватлашди. Тез орада корхона ишга тушди.

— Ипак гилам тўқиш ниҳоятда машаққатли ва нозик юмуш, — дейди қўшма корхона директорининг муовини — бош уста Абдул Воҳид. — Шунинг учун ҳар бир шогирд камида тўрт ойлик тайёргарликдан ўтгандан кейингина касб сирларини ўрганишга киришади. Сабаби рангларни тайёрлаш учун руян, саригул, ишлун, зиришк каби ўсимликлар ҳамда ёнғоқ, анор пўчоқларидан фойдаланилади. Шу боис бу соҳани мукаммал эгаллаган кишилар керак, албатта.

Бугунги кунда корхонада самарқандлик икки юз нафар қиз меҳнат қилмоқда. Уларга 30 нафар афғонистонлик уста касб сирларини ўргатаётир. Ўтган икки йил мобайнида уларнинг саъй-ҳаракатлари билан турли ҳажмдаги 245 та ипак гилам тайёрланди. Шаҳар марказидаги Шердор мадрасасида эса бундай маҳсулотларнинг кўргазмаси очилган. Бу ерга ташриф буюрган харидорнинг талаби бир зумда қондирилади.

Биз вақти келиб, Самарқандда тайёрланган нафис гиламларнинг шуҳрати яна бутун дунёга таралишига аминмиз. Чунки корхонада бунга пухта замин яратилаяпти.

Музаффар МУҚИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ДАЛИЛ ВА РАҚАМЛАР

• ***ТЎҚИМАЧИЛИК САНОАТИ.** Бугунги кунда бу тармоқдаги 66 та корхонада 204 минг киши ёки «Ўзенгилсаноат» тизимида меҳнат қилаётганларнинг 67,3 фоизи иш биалн банд.*

• ***ИП-ЙИГИРУВ САНОАТИ.** Бу ерда 32 та ўрта ва йирик корхона мавжуд. Уларда тўқимачилик маҳсулотларининг салкам 85 фоизи ишлаб чиқарилмоқда.*

• ***ИПАКЧЛИК САНОАТИ.** Мазкур тармоқда ипак, сунъий ва аралашма иплардан ҳар йили 100 миллион погон метрдан зиёд жилвагар хонатласлар, крепдишин, крепжоржет, крепшифон, беқасам, шойи ва плашч учун мўлжалланган 10 дан ортиқ турдаги газламалар тайёрланаяпти. Уларнинг харидорлари нафақат Ўзбекистонда, балки хорижий мамлакатларда ҳам беҳисоб.*

• ***ТИКУВЧИЛИК САНОАТИ.** Иккинчи жаҳон урушига қадар Ўзбекистонда тикувчилик ишлари асосан қўл меҳнати билан бажариларди. Эндиликда ушбу тармоққа қарашли йирик корхоналарнинг барчаси механизациялашган бўлиб, уларда йилига 1500 дан зиёд турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда.*

• ***ТЕРИ-ПОЙАФЗАЛ САНОАТИ.** 1922 йилда Тошкентда илк терини қайта ишлаш заводи қурилганди. Орадан икки йил ўтгач, у пойафзал ишлаб чиқариш корхонасига айлантирилди. Кейинчалик Бухоро, Самарқанд, Урганч, Андижон, Қўқон, Наманган, Фарғона ва Чирчиқ шаҳарларида ҳам шундай корхоналар барпо этилди. Ҳозир уларнинг бир қисми замонавий ускуналар билан жиҳозланган.*

• ***ЧИННИ БУЮМЛАР САНОАТИ.** Республикамизнинг Тошкент, Самарқанд ва Қувасой шаҳарларида чинни заводлари ишлаб турибди. Биргина Тошкент чинни заводи йилига 30 миллионта идиш ва совғабоп буюмлар ишлаб чиқариш қувватига эга. Кейинги йилларда хомашёни четдан келтириш 30-35 фоиз қисқарди. Бу меҳнат жамоаларининг ички имкониятлардан оқилона фойдаланаётганлигидан далолатдир.*

РЕЖАЛАР ОРТИҒИ БИЛАН УДДАЛАНМОҚДА

Қўқондаги Улуғбек номли йигирув ва пайпоқ тўқув ҳиссадорлик жамиятида меҳнат қилаётган ишчиларнинг 80 фоизи аёллар.

Биз ушбу ҳиссадорлик жамиятида бўлганимизда бу ерда айниқса, меҳнат қилаётганларни ва меҳнат фахрийларини бугунги бозор иқтисодиёти шароитида ижтимоий ҳимоя қилишга катта эътибор берилаётганининг гувоҳи бўлдик.

— Ишчи аёлларнинг меҳнатлари унумли бўлиши учун барча шароитларни яратиб берганмиз, — дейди ҳиссадорлик жамияти раиси Жаҳбар Умаров. — Кунига 120 кишига хизмат кўрсатадиган «Саломатлик» маркази ва мавжуд 6 та болалар боғчасида ишни намунали ташкил этганмиз.

Корхонада ёрдамчи хўжалик мавжудлиги боис ишчиларни арзон баҳода чорвачилик маҳсулотлари — гўшт, сут, қаймоқ билан таъминлаш имкони бўляпти.

Бу ғамхўрликларга жавобан ишчилар ҳам зиммасидаги режаларини ортиғи билан уддалашмоқда.

СУРАТДА: моҳир тўқувчи Зуҳрахон Саминова.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ тасвирга олган.

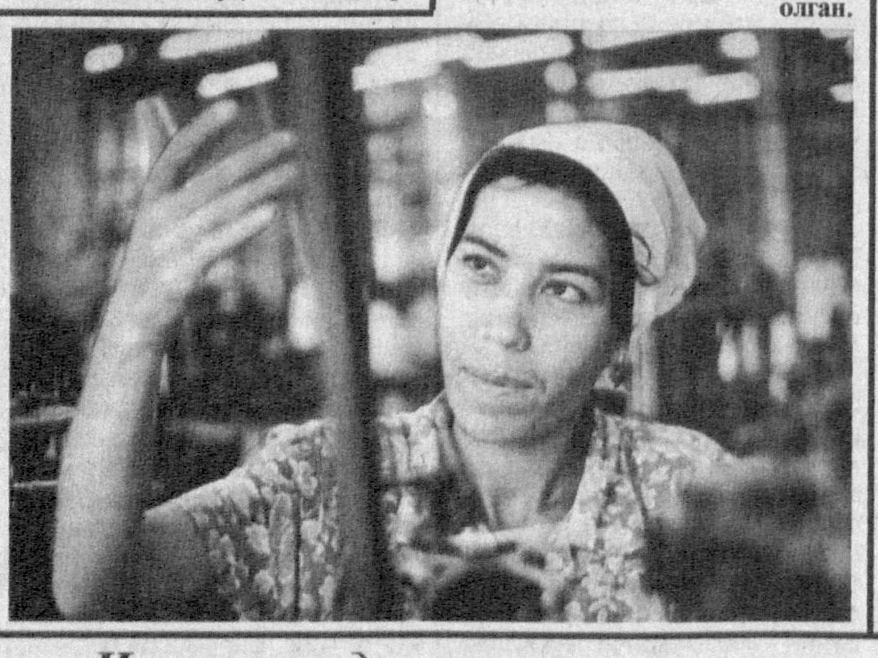

ҲАМКОРЛИКДА ҲИКМАТ КЎП

Бугунги кунда ғоят нафис ва мафтункор помбархат ҳамда вилюр газламаларга нафақат Ўзбекистонда, балки Марказий Осиёнинг бошқа республикаларида ҳам талаб катта. Бироқ авваллари бундай матолар Россия ва Хитойда ишлаб, чиқариларди. Бир йил аввал, ниҳоят, республикамизда ҳам енгил саноатнинг ана шу тармоғи вужудга келди. Бу корхона «Хоразм ипаги» ҳиссадорлик бирлашмаси тасарруфидадир.

— Ўзбекистон помбархатини ишлаб чиқариш муддаоси туғилгач, биз Хитой Халқ Республикаси Изянь-Су вилоятининг чет эллар билан ҳамкорлик компаниясидан кўмагида Су-Жу ва бошқа бир қатор шаҳарлардаги тўқимачилик машинасозлиги корхоналари билан алоқа боғладик, — дейди бирлашма раҳбари Пўлат Сафаров. — Натижада 1994 йилнинг сентябрь ойида Урганчда тукли матолар ишлаб чиқарувчи қалдирғоч корхона барпо этилди. Дастлаб бу ерда кунига ўртача 150-200 метр газлама тўқилган бўлса, ҳозир ушбу кўрсаткич 1000 метрдан ошмоқда. Ўтган муддат мобайнида эса жами 120 минг погон метр помбархат ва вилюр савдо шохобчаларига юборилди.

... Касб-кор сирларини Хитойда ўрганиб қайтган хоразмлик тўқувчи қизлар Шаҳло Одамова, Манзура Умарова, Моможон Ражабоваларнинг ҳар бири қўш дастгоҳни моҳирона бошқармоқда.

— Айтишларича, ушбу дастгоҳлар камида 5-6 йиллик меҳнат фаолиятига эга бўлган тўқувчиларгагина бўйсунар экан. Сизлар бундай малакага қандай қилиб эришдингизлар? — сўраймиз улардан.

— Касб-коримизга муҳаббат, ишга иштиёқ қўйганимиз туфайли, — деб жавоб берди Шаҳло Одамова.

Бу корхонада лойиҳада кўзланган моддий-техникавий имкониятларнинг бариси мавжуд. Ҳатто дастгоҳларни таъмирлаш, янгилаш, газмолларни бўяш, гул солиш воситалари ҳам етарли миқдорда жамғариб қўйилган. Хомашё — ипак калавалар шу ерда, пиллакашлик фабрикасида тайёрланади.

— Бўлмаса лойиҳадаги қувват (кунига 2,5 минг погон метр газлама ишлаб чиқариш)ни ўзлаштиришга нима тўсиқлик қилмоқда?

— Малака, — деди Пўлат Сафаров. — Биласизми, атиги 30 нафар қизимиз Хитойга бориб касб ўрганиб қайтишган. Бунга эндигина бир йил тўлгани ҳисобга олинса, уларни ҳам ҳали шогирдлар, дейиш мумкин. Лекин ўша тўқувчиларимиз қараб ўтирганлари йўқ. Ишлаш билан бирга, ҳар бири 2-3 нафар қизга касб ўргатмоқда. Чунки корхонага 500 дан зиёд малакали тўқувчи керак. Худо хоҳласа, бу муаммо ҳам шу йилнинг ўзидаёқ ечилади. Асбоб-ускуналарни жўнатиш ва созлаш учун Хитойдан келган қарийб 100 нафар муҳандис-мураббий ёшларнинг малакасини оширишда яқиндан ёрдам бераётир.

Тўқув цехида ишлаб чиқарилаётган ғоят нафис газламаларнинг товланишидан кўзлар қамашади. Бош директор бизга Хитойда ва Хоразмда тўқилган помбархат ва вилюрнинг намуналарини кўрсатди. Қарангки, уларнинг чиройи, сифати, пухта-пишиқлигида асло фарқ йўқ. Ҳар қайсисида инсон ақлу заковати, сеҳрли қўлларининг мўъжизаси мужассам.

Тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришнинг фойдасини сезган урганчлик тўқимачилар яқинда яна бир ишончли шерик топишди. Жанубий Кореядан 8 минг қути ипак қурти уруғи келтирилиб, воҳа хўжаликларига тарқатилганди. Натижа эса кутилганидан зиёд бўлди: салкам 2 минг тонна «Кумуш тола» саранжомланди. Эндиги вазифа ана шу хомашёдан «Қрепдишин», «Крепжоржет», «Шифон» деб номланган ипак матолар ишлаб чиқаришдан иборат. Айни кунларда тажрибали муҳандис ва усталардан Вадим Цой, Давлат Рўзиматов, Гулсара Ёқубова, Аҳмаджон Иброҳимов, Раҳим Саидовлар бу эзгу ниятни рўёбга чиқариш йўлида астойдил жон куйдирмоқдалар.

А. СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

СОТИЛГАНИ ҲИСОБ

Гулистондаги «Лола» ҳиссадорлик жамияти жамоаси бозор иқтисодиёти шароитида маҳсулотларни ишлаб чиқариш ҳажми эмас, балки унинг сотилгани самарали эканлигини амалда кўрди. Шунинг учун ҳиссадорлар унинг сифатига, яъни харидорлигига алоҳида эътибор беришмоқда. Шу мақсадда яқинда рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган янги цех ишга туширилди. Бу ерда хотин-қизлар учун бежирим кийим-кечаклар тайёрланаяпти.

Мавжуд попоп цехи эса замонавий асбоб-ускуналар билан қайта жиҳозланди. Натижада илгари қўғирчоқ фабрикаларига жўнатиладиган қийқимлардан эндиликда сунъий гул ва гулдастлар тайёрлаш йўлга қўйилди. Улар кийим-кечакларга чирой бағишлаш билан бирга жамоага қўшимча даромад келтирмоқда.

Маъмуриятнинг изланиши, мутахассисларнинг тадбиркорлиги туфайли хомашё муаммоси ҳам баҳоли қудрат ҳал этилди. Хомашё асосан Наманган ва Андижон тўқимачилик комбинатларидан узлуксиз келтирилаётир. Ўзаро келишувга биноан, ҳадемай Беларусдан ҳам катта миқдорда газламалар олиб келинади. Бунинг эвазига шерикларга тайёр маҳсулотлар юборилади.

Ҳиссадорлар келгусида ўзларининг тайёр маҳсулотлари билан нафақат гулистонликларнинг эҳтиёжини, балки қўшни вилоятлар аҳолисининг талабини ҳам қондиришдек, эзгу ниятда сидқидилдан меҳнат қилмоқда.

Енгил саноат ходимлари куни «Лола»да қўшалоқ тантанага айланажак. Чунки шу куни меҳнат аҳли нафақат касб байрамини, балки фабриканинг ташкилотчиларидан бири, жамоа хотин-қизлар қўмитасининг раиси Шоира Эшонхўжаеванинг 55 ёшлик тўйини ҳам нишонлайди. Ушбу айёмларга тикувчилар пухта ҳозирлик билан келдилар.

А. ШЕРНАЗАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Истиқлол одимлари*

ИШЛАГАН ҲАҚ ОЛАДИ

«Асака-текстил» корхонаси ишбилармонлари шундай дейишмоқда

Бундан беш йил муқаддам хизмат сафари билан Асака ипйигирув комбинатида бўлгандик. Ўшанда, очиғи, унинг ташқи кўринишиёқ дилга хиралик соларди. Ишчиларга яратилган шарт-шароитларни қўя туринг, дастгоҳлар атрофи чанг, оёқ ости зах, корхонанинг эса давлатдан 6 миллион сўм қарзи бор эди. Эски раҳбар карвонни бошқаролмай қолгач, унинг ўрнига Муталибжон Ҳасанов келди. У комбинат учун бегона эмас, шу ерда тер тўкиб, жамоа аҳли ўртасида ҳурмат қозонганди.

Янги директор мавжуд дастгоҳлар янгиланмаса, ишда силжиш бўлмаслигини биларди. Чунки уларнинг қарийб ҳаммаси замон талабига жавоб бермай қолган эди. Шунинг учун у ўз ниятини амалга ошириш мақсадида турли остоналарга бош урди, кимнидир ака, кимнидир ука, деб ишни битиришга ҳаракат қилди. Бу орада комбинатга Андижон ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Абдуғаффор Аҳмадалиев ёрдам қўлини чўзди. Маҳсулот айирбошлаш эвазига Россиянинг «Сибсельмаш» заводидан замонавий тўқув машиналари, Тошкент тўқимачилик комбинатидан эса 30 та ҳалқали ип йигирув дастгоҳи келтирилди. Шундай қилиб, қўшимча 100 ишчи ўрни яратилди.

Ҳар бир даврнинг ўз талаби бўлади. Авваллари энсиз тўқилган бўз бўлса ҳам харидорлар сотиб олишаверарди. Энди эса улар ривожланган мамлакатлардаги энли матоларга ишқибоз. Ишбилармонлар шуни назарда тутиб, хориждан ва Россиянинг Климск шаҳридан бирталай дастгоҳлар харид қилишди. Натижада энли газламалар, сочиқ ва чойшаблар тўқиш ўзлаштирилди.

Корхонада эски машиналар ёрдамида атиги 11 килограммдан ип йигириларди. Янги технология ўрнатилгач, бу кўрсаткич 16-17 килограммга етди. Пензадан олиб келинган йигирув машиналари ана шундай меҳнат унумдорлигини таъминлади. Бугунги кунда эса ҳар сменада 9-9,5 тонна сифатли калава тайёрланаётир.

Сўмлар тийинлардан йиғилади. Раҳбарлар бундай ўйлаб кўришса, фойданинг анча қисми транспорт ҳаракатларига кетмоқда. Ахир, оз эмас, кунига минг сўм-а! Юк транспортларига сарфланадиган маблағни ҳам шундан кам деб бўлмайди. Нима қилиш керак? Ниҳоят, ҳам автобус, ҳам юк машиналари, яна бир қанча механизмлар сотиб олинди. Эндиликда ўзгаларнинг қошқовоғига қараб ўтириш йўқ. 5 та автобус ишчиларга беминнат хизмат қилмоқда.

Тежамкорлик ҳақида яна бир мисол. Ўт ўчирувчиларга ҳар ойда 40 минг сўм маош тўланарди. Бир куни Муталибжон иқтисодчини маслаҳатга чақирди.

— Бу ёғи нима бўлади, оғайни? — деди у. — Томоғимизга қадар қарзга ботаверамизми?

Иқтисодчи ҳам бу ҳақда ўйлаб юрган чоғи, ўз таклифини айтди:

— Ўша чиқимдан қутулишнинг битта йўли бор: ходимларимиз ўртасида навбатчилик ташкил этамиз.

Шундан кейин корхонада ёнғиннинг олдини олиш бўйича янгича тартиб ўрнатилди.

Меҳнат унумдорлигининг ортиши, иш маромининг йўлга тушиши комбинатнинг белини бақувват қилди. Елкадаги юк — қарзлар узилди. Чунки бултур 2300 тонна ип йигирилиб, 10 миллион погон метр бўз тўқилди. Бунинг эвазига 4,8 миллион сўм соф фойда олинди.

— Бизда «Ҳар ким ишлаганига яраша ҳақ олади» деган қоида мавжуд, — дейди Муталибжон Ҳасанов. — Масалан, ўтган ойда йигирувчи Ёқутхон Моҳибекова 5222 сўм, Феруза Камолова 4486, тўқувчи Махпират Деҳқонова 5970, Моҳира Исақулова эса 5630 сўм иш ҳақи олди. Бундан ташқари, маъмурият ишчи-хизматчиларнинг тўй-маросимларида ёрдам қўлини чўзаётир. Яқинда эса 24 хонадонли уй комбинатга меҳнати синган кишиларга бепул хусусийлаштириб берилди.

Ўтган йили, яъни, ип-йигирув комбинати «Асака-текстил» ҳиссадорлик корхонасига айлантирилгач, директор Муталибжон Ҳасанов Покистондаги «Мададкор» фирмасида бўлди. У Асаканинг бўзидан ҳам олиб кетганди. Покистонликлар ўша матони қулинг ўргилсин гулли газламага айлантириб беришди. Шу тариқа Асакада қўшма корхона ташкил этиш истаги туғилди. У келгусида қандай фойда келтиради?

Ҳамкорлик амалга ошса, йилига 7500 тонна ип йигирилди. Унинг 95 фоизи жаҳон бозорида сотилади. Тўқув дастгоҳларида эса 30 миллион погон метр хом сурп ишлаб чиқарилади, уларга пардоз бериш йўлга қўйилади. Бошқача айтганда, хомашё тайёр маҳсулотга айлантирилгач, дастлабки йилиёқ 17 миллион сўм соф фойда қўлга киритилади.

Яқинда покистонликлар Асакага ташриф буюришди. Ҳамкорлик режалари белгиланди. Тез орада қурилиш-тиклаш ишлари ҳам бошлаб юборилади.

Ф. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.
К. НИЗОМОВ.

TV ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР TV

ДУШАНБА, 12

ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Мультфильм.
18.20 «Ёшлик» студияси. «Гул ва ...»
18.55 «Иқтисодиётимиз таянчи».
19.15 Футбол шарҳи.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Анъаналар этади давом...» Мусиқий кўрсатув.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Халқ севган адиб». Ўзбекистон халқ ёзувчиси Саид Аҳмад таваллудининг 75 йиллигига бағишланган тантанали кеча.
23.30 Эълонлар.
23.35 — 24.00 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 Болалар учун. «Кўзмунчоқ».
19.00 «Тафсилот».
19.15 «Ёшлик» студияси. Фарида Усмонова. «Она бағри». Телеспектакль. 1-қисм.
20.05 «Излаган имкон топади».
20.35 — 22.10 «Буни биз ўтмаганмиз». Бадиий фильм.

ЎзТВ III

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

13.00 Хабарлар.
13.30 «Дилдаги рус қўшиқлари». В. Девятов.
14.20 «Вилоятдаги ноёб асарлар».
14.50 Телеэкран премьераси. «Ҳамон орзуларим телба». Бадиий фильм.
16.10 «Бола бошидан».
16.40 «Ҳар бир кун байрам».
16.50 «Петерберг мавсумлари».

*

«ОМАД» таништиради:

17.50 — 18.00 Янгиликлар. Куйлар.

*

«ОСТАНКИНО»

18.00 «Сеними, шошмай тур!» Мультфильмлар. 9 ва 10-сериялар.
18.20 «Мафтункор бахт юлдузи». Бадиий фильм. 1-серия («Ленфильм», 1975 й.).
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

*

«ОМАД» таништиради:

20.40 Эълонлар.
20.45 Видео — «О».
21.45 Эълонлар.
21.50 «Курьер».
22.10 «... яна об-ҳаво ҳақида».
22.20 «Постфактум».
22.30 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари.
22.45 Янгиликлар.

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультнарусель».
18.55 «Абадий қадриятлар».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Ҳамшаҳарлар».
20.50 «Ёдингдами, дўстим...»
21.05 «Дўст билан обод уйинг...»
21.35 — 22.35 «Кинотриада».

* * *

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

16.00 Хабарлар.
16.20 Баскетбол. МБА чемпионати. Финал. АҚШдан кўрсатилади.

*

«ОМАД» таништиради:

17.15 Янгиликлар.
17.20 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
17.40 Куйлар.

*

«ОСТАНКИНО»

17.55 «Тиғиз пайт».
18.15 «Жозефина ёки шуҳратпарастлик комедияси». Телесериал. 6-серия.
19.05 «Мавзу».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

*

«ОМАД» таништиради:

20.40 Эълонлар.
20.45 Дэвид Копперфильд. «Афсунгарлик билан 15 йил».
21.10 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.30 Видеогид.
21.50 «Теле-ательe-шоу».
22.00 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
22.25 «Кинонигоҳ».
00.05 Янгиликлар.

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультнарусель».
18.55 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
19.15 Телефильм.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.50 «Дўстларимиз сайёраси».
21.30 «Соккер-клуб». Футбол шарҳи.
22.15 — 22.25 «Би-Би-Си» янгиликлари.

СЕШАНБА, 13

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Эдгар ва Кристина». Бадиий фильм.
9.25 «Ёшлик» студияси. «Фахрийлар — фахримиз».
10.15 Немис тили.
10.45 «Кашф этилаётган имкониятлар».
11.15 «Абитуриент-95». Физика.
11.45 Ўзбек куйларидан концерт.
12.25 — 12.55 «Тараққиёт».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Кичкинтой» студияси. «Қўнғироқча».
18.40 «Оила сабоқлари».
19.05 «Хонадонингиз файзли бўлсин деб».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Навоийхонлик». Адабий кўрсатув.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Мен туғилган тупроқ».
21.50 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси «Тановар» миллий рақс ансамблининг концерти.
22.35 «Кино усталари». Ўзбекистон халқ артисти Ғани Аъзамов.
23.55 Эълонлар.
24.00 — 00.25 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

18.30 Болалар учун. «Қуёш кулиб боққан кун».
19.30 «Ёшлик» студияси. Фарида Усмонова. «Она бағри». Телеспектакль. 2-қисм.
20.25 «Пул қадри».
20.45 Кураш бўйича Ўзбекистон чемпионати.
21.15 — 22.30 «Шахсий мулоҳаза». Бадиий фильм.

ЎзТВ III

6.30 — 8.00 «Телетонг» («Останкино»).

ЧОРШАНБА, 14

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Салом, Гнат!» Бадиий фильм.
9.30 Ўзбек тилини ўрганамиз.
10.00 «Абитуриент-95». Математика.
10.30 — 12.30 «Ёшлик» видеоканали.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Талабалар баҳори» фестивали.
19.00 «Мулкдор».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Спорт хабарномаси.
20.05 Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий театри артистларининг концерти.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 Ўзбекистон телевидениесида вилоят студияларининг кўрсатувлари. Экранда — Хоразм вилояти.
22.10 «Маданий тараққиёт йўлида».
22.55 «Дилдаги гаплар».
23.55 Эълонлар.
24.00 — 00.25 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

18.30 «Хўжа Насриддиннинг 41 пашшаси». Республика қўғирчоқ театрининг спектакли.
19.20 «Ҳаракатда баракат».
19.50 «Шоҳсупа сари» (рус тилида).
20.20 — 21.40 «Қўпик». Бадиий фильм.

ЎзТВ III

6.30 — 8.00 «Телетонг» («Останкино»).

* * *

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

16.00 Хабарлар.
16.20 «Янги йўл». Узоқ Шарқ.
16.50 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида.

*

«ОМАД» таништиради:

17.20 Янгиликлар.
17.25 Мусиқий дастур.

*

«ОСТАНКИНО»

17.55 «Тиғиз пайт».
18.15 «Миниатюра».
18.30 «Кинотавр-95» халқаро фестивалининг ёпилиши.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

*

«ОМАД» таништиради:

20.40 Эълонлар.
20.45 «Санта-Барбара». Телесериал.
21.35 Янгиликлар.
21.40 — 00.40 «СПОРТ ҚИТЪАСИ»:
— Халқаро мусобақалардан репортажлар.
— Етакчи спортчилар билан суҳбат.
— Спорт ҳақида ҳикоялар.
— Ахборот ва эълонлар.

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультнарусель».
18.55 «Дўстлар, ҳамкасблар».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Тошкент оқшомлари».
20.50 — 22.30 «Кинематограф».

ПАЙШАНБА, 15

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Магистраль». Бадиий фильм.
9.30 Болалар учун. «Қувноқлар даврасида».
9.50 Шифокор экрани.
10.20 «Абитуриент-95». Она тили ва адабиёт.
10.50 «Ёшлик» студияси. «Баҳс».
11.30 — 13.30 «Маърифат» видеоканали.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Ёшлик оқшоми».
18.50 «Мен ва дунё».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Истиқлол қўшиғи», «Севги рақси». Премьера.
20.15 «Юзма-юз».
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Шаҳар бедарвоза эмас...»
22.20 «Эъзоздаги қўшиқлар».
23.00 «Эрга тегмангиз, қизлар». Бадиий фильм.
00.05 Эълонлар.
00.10 — 00.35 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

18.30 Болалар учун. «Кичкинтоймиз — гижингтоймиз».
19.05 «Фильмлар ва тақдирлар». Кинокўрсатув (рус тилида).
19.50 Фильм-концерт.
20.20 Р. Муродов, Э. Охунова. «Садоқат достони».
21.05 — 22.20 «Соат 12 да бошлиқ келади». Бадиий фильм.

ЎзТВ III

6.30 — 8.00 «Телетонг» («Останкино»).

* * *

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

16.00 Хабарлар.
16.20 «Янги йўл». Челябинск.
16.50 «Менинг урушим».
17.20 «Сизга самимият билан...»

*

«ОМАД» таништиради:

18.05 Янгиликлар.
18.10 Куйлар.

*

«ОСТАНКИНО»

18.15 «Жозефина ёки шуҳратпарастлик комедияси». Телесериал. 7-серия.
19.05 «Маҳбубалар». Г. Дали. 2-қисм. Эльдар Рязановнинг муаллифлик кўрсатуви.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

*

«ОМАД» таништиради:

20.40 Эълонлар.
20.45 «Омад» тақвими.
20.50 «Кўнгил».
20.55 «Жозиба».
21.15 «Бир шингил ҳангома».
21.25 «Ишингиз бароридан келсин».
21.35 «Муҳаббатга ошно қалблар».
21.55 «Теле-ательe-шоу».
22.05 Видео янгиликлари.
22.25 Янгиликлар.
22.30 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
23.15 — 00.55 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультнарусель».
18.55 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
19.15 Телефильм.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.50 «Қалбим қўри».
21.25 — 22.05 «Широ-шакар» (тожик тилида).

ЖУМА, 16

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Болалар фронтга жўнадилар». Бадиий фильм.
9.20 Немис тили.
9.50 Янги китоблар.
10.25 «Ҳуқуқингизни биласизми?»
10.55 «Ёшлик» студияси. «Талабалик йилларим».
11.35 — 12.05 «Диёримни куйлайман». Мусиқий кўрсатув.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Мультфильм.
18.20 «Гулғунчалар».
18.40 «Биламиз-у, аммо...»
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!».
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Нома ёздим». Мусиқий кўрсатув.
22.15 «Санъат усталари». Ўзбекистон халқ артисти Тўйчи Орипов.
23.15 Эълонлар.
23.20 — 23.45 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 «Учқун».
19.00 «Оромгоҳлар қўйнида».
19.40 «Самарали изланишлар».
20.20 «Суянч».
20.45 — 22.00 «Олий мақсад сари». Бадиий фильм. 1-серия.

ЎзТВ III

6.30 — 8.00 «Телетонг» («Останкино»).

* * *

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

16.00 Хабарлар.
16.20 Жума кунлари Дисней. «Монтекумбе хазинаси». Бадиий фильм.

*

«ОМАД» таништиради:

17.25 Янгиликлар.
17.30 Куйлар.

*

«ОСТАНКИНО»

17.50 «Бомонд».
18.10 «Жозефина ёки шуҳратпарастлик комедияси». Телесериал. 8-серия.
19.00 «Мўъжизалар майдони».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

*

«ОМАД» таништиради:

20.40 Эълонлар.
20.45 «Санта-Барбара». Телесериал.
21.35 Янгиликлар.
21.40 «Компьютер-Осиё».
22.10 Эълонлар.
22.15 «Даракчи».
22.25 Эълонлар.
22.30 — 00.10 Видео — «О».

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультнарусель».
18.55 «Салом, Франция!»
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Оқ соя».
20.20 «Умид» (уйғур тилида).
21.00 — 22.30 «Кинематограф».

ШАНБА, 17

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Севгим менинг, андуҳим менинг». Бадиий фильм.
9.30 «Кино таҳририяти почтасидан».
10.15 Мактаб ўқувчилари учун. «Санъат ғунчалари».
10.40 «Аҳвол қандай, чемпион?»
11.10 «Ташвилоятйўловчитранс»— халқ хизматида».
11.30 «Туркистон — умумий уйимиз».
12.20 «Билимлар маскани».
12.50 — 14.50 «Маънавият» видеоканали.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Кичкинтой» студияси. «Доно бобо даврасида».
18.25 «Сирли сандиқ». Телеўйин.
19.15 Спорт хабарномаси.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 Равшан Комилов куйлайди.
20.30 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Мозийга бир назар».
22.05 «Ёшлик» студияси. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
23.10 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
23.20 Эълонлар.
23.25 «Тунги ёғду». Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II

18.30 Болалар учун. «Муниса рақслари».
18.50 «Деҳқон даладан қайтди». Қишлоқ меҳнаткашлари учун ахборот-мусиқий кўрсатуви.
19.50 «Шум болалар» чойхонаси. Мусиқий кўрсатув.
20.40 — 21.50 «Олий мақсад сари». Бадиий фильм. 2-серия.

ЎзТВ III

«ОМАД» таништиради:

9.00 «Мультфейерверк».
9.30 «Жаҳон табиати».
10.20 Эълонлар.
10.25 Дэвид Компперфильд. «Афсунгарлик билан 15 йил».
10.50 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
11.10 Видеогид.
11.30 «Теле-ательe-шоу».
11.40 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.05 «Кинонигоҳ».
13.45 — 13.50 Янгиликлар.

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

16.00 «Караокэ русчасига».
16.30 Эълонлар.
16.35 «Оқ қарға».

«ОМАД» таништиради:

17.25 Янгиликлар.
17.30 Мусиқий дастур.

«ОСТАНКИНО»

18.10 Луи де Фюнес «Жандарм ва юбка кийган жандармлар» комедиясида.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

«ОМАД» таништиради:

20.40 Эълонлар.
20.45 «Санта-Барбара». Телесериал.
21.35 Янгиликлар.
21.40 Жаҳон географияси.
22.30 «Панорама».
23.00 «Автосалон»
23.20 Эълонлар.
23.25 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

10.00 «Табассум».
10.40 Камер оркестри чалади.
11.10 «Хонаки ҳайвонот боғи».
11.30 «Плюс ноу-хау».
12.15 — 13.45 «Кинематограф».

***

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультнарусель».
18.55 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
19.20 Телефильм.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Эллада».
20.25 «Кашфиётлар ва ихтиролар».
20.55 «Чинсэн».
21.35 «Бу ажиб дунё».
21.55 — 22.05 «Би-Би-Си» янгиликлари.

ЯКШАНБА, 18

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
9.15 «Қувноқ стартлар».
10.00 «Ёшлик» студияси. «Ватанимга хизмат қиламан». Кўрсатув ва концерт.
11.00 «Сирли сандиқ». Телеўйин.
11.50 «Цирк! Цирк! Цирк!»
12.35 Ў. Умарбеков. «Қиёмат қарз». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
14.15 — 15.00 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати. «Наврўз» — «Навбаҳор».

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Ўсмирлар учун. «Улғайиш поғоналари».
18.30 «Сиҳат-саломатлик».
19.05 «Ойнаи жаҳонда».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ҳафтанома» (рус тилида).
20.00 Эълонлар.
20.05 «Якшанба оқшомида». Мусиқий кўрсатув.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ҳафтанома».
21.30 Эълонлар.
21.35 «Хайр, ширин орзулар». Бадиий фильм. 1 — 2-сериялар. Телепремьера (Покистон).
00.05 Эълонлар.
00.10 — 00.40 «Ҳафтанома».

ЎзТВ II

18.30 Болалар учун фильм. «Диққат, шаҳарда сеҳргар».
19.35 «Ёшлик» студияси. «Қувноқлар ва зукколар...»
21.10 — 22.40 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати. «Пахтакор»—«Сўғдиёна».

ЎзТВ III

«ОСТАНКИНО»

8.00 Янгиликлар.
8.20 «Эрта саҳарлаб».
8.50 «Сеними, шошмай тур!». Мультфильмлар. 11 ва 12-сериялар.
9.15 «Ҳамма уйдалигида».
9.45 «Тонг юлдузи».

*

«ОМАД» таништиради:

10.30 «Совға».
11.00 Эълонлар.
11.05 «ОМАД» тақвими.
11.10 «Кўнгил».
11.15 «Жозиба».
11.35 «Бир шингил ҳангома».
11.45 «Ишингиз бароридан келсин».
11.55 «Муҳаббатга ошно қалблар».
12.15 «Теле-ательe-шоу».
12.25 Видео янгиликлари.
12.45 Янгиликлар.
12.50 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
13.35 — 15.15 «Кинонигоҳ».

* * *

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

16.45 «Ҳар бир кун байрам».
16.55 Эълонлар.
17.00 Диснейнинг сеҳрли олами. «Сув париси», «Винни-Пухнинг янги саргузаштлари».

*

«ОМАД» таништиради:

17.55 Эълонлар.
18.00 Видео — «О».
19.40 Эълонлар.
19.45 «Курьер».
20.05 «... яна об-ҳаво ҳақида».
20.15 «Постфактум».
20.25 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.

*

«ОСТАНКИНО»

21.00 «Якшанба».

*

«ОМАД» таништиради:

21.45 Эълонлар.
21.50 Дэвид Копперфильд. «Афсунгарлик билан 15 йил».
22.25 Эълонлар.
22.30 «Даракчи».
22.40 Эълонлар.
22.45 — 00.25 Видео — «О».

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

9.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!» Мультфильм.
9.40 «Коллекция».
10.00 «Менинг кўчам».
10.10 «Кинематограф».
11.40 — 11.50 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
18.40 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
19.05 Телефильм.
19.30 «Ҳафтанома» (рус тилида).
20.00 «Жаҳон ва биз».
20.40 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.40 «Юксалиш».
22.20 «Би-Би-Си» янгиликлари.
22.30 «Бу ажиб дунё».
22.50 — 23.00 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.

"ЭМАЛЬ"
акционерлик уюшмаси
корхона ва ташкилотларга юқори сифатли ранго-ранг эмаль бўёқларни чекланмаган миқдорда тавсия этади.
Бундай маҳсулотни фақат биздан олиш мумкин.
"Эмаль" акционерлик уюшмасининг манзили: 700015. Тошкент, 3-тор кўча Фарғона йўли, 73.
Маълумот учун телефонлар: 91-56-20, 34-31-19.
Биз сизни кутамиз!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҲУРМАТЛИ АҲОЛИСИ ВА МЕҲМОНЛАРИ!
"СОВПЛАСТИТАЛ" қўшма корхонаси июнь ойи давомида ўз маҳсулотларини арзонлаштирилган нархларда сотади.
Қуйидаги буюмларнинг нархи 30 фоиз арзонлаштирилди:
- турли хил рангли ўйинчоқ, соч тўғноғичлар;
- ажойиб сунъий гуллар ва улардан тузилган композициялар, икебанилар, бонсаилар ва асл танасига ўрнатиб ясалган сунъий дарахтлар.
"Совпластитал" қўшма корхонаси маҳсулотлари қусурсиз сифат, нафосат ва гўзалликдир.
Фирма дўконларимизга марҳамат!
Дўконларимиз манзили:
1-дўкон: А. Қодирий кўчаси, 24. (Метронинг Ғафур Ғулом бекати). Тел.: 44-63-30.
2-дўкон: Халқлар дўстлиги шоҳ кўчаси, 25. (Метронинг Чилонзор бекати). Тел.: 76-54-32.

Америка элчихонаси қуйидаги:
электрик ва дурадгор-ишчи бўш жойларига номзод қидирмоқда.
Мурожаат қиладиган шахслар ушбу касблар бўйича малакасини тасдиқлайдиган хужжатларни кўрсатишлари керак.
Мурожаатномалар (формалари элчихонада мавжуд) эълон газетада чоп этилган кундан бошлаб 10 кун ичида қабул қилинади.
Манзилимиз: Тошкент, Чилонзор кўч., 82.

«ФОТОН» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ СИЗЛАР УЧУН
✧ исталган ҳажм ва кўринишдаги
✧ сиз берган андозаларга кўра чиройли безатилган
✧ тез ва сифатли тайёрланган
✧ ҳудудда энг арзон нархларда
полиэтилен пакетлари, иш қоғозлари учун папкалар
ЕТКАЗИБ БЕРАДИ
Буюртманинг энг кам миқдори — 1000 нусха.
Маълумотлар учун телефонлар: 36-07-71, 36-09-33.

ҲАР ОЙДА БАРҚАРОР, КАФОЛАТЛАНГАН ДАРОМАД ОЛИШНИ ИСТАЙСИЗМИ?
Ундай бўлса маблағингизни «Савдо ташкилотларини кредитлаш жамғармаси»га қўйинг.
Ушбу жамғарма Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 23 февралдаги 67-рақамли Қарорига биноан фуқароларнинг кўнгилли бадаллари ҳисобидан тузилмоқда.
«Тошкент универмаги» акционерлик савдо-ишлаб чиқариш бирлашмаси кредитлаш жамғармасига ўз маблағларини қўйувчиларга бадалларининг йиллик 130 фоизи ҳисобида ҳар ойда кафолатланган дивидент тўлаб боришни таклиф этади.
Бадал миқдори чекланмаган, даромад ҳақида расмий ҳужжат (декларация) талаб этилмайди.
Савдо ҳар доим пул қўйиш учун энг мақбул соҳа бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади.
Бизнинг манзил: 700029, Тошкент, Ўзбекистон шоҳ кўчаси, 17.
Маълумот олиш учун телефонлар: 56-79-97, 33-50-23, 56-05-52.

Ўзбекистон бозорларининг энг йирик таъминотчиларидан
Abdullah's
Abdullah group of companies
Абдулла компанияси гуруҳи
Савдога таклиф қилади:
Пойафзаллар - эркаклар кўйлаклари - газмоллар
Молларни улгуржи харид қилиш учун буюртмалар қабул қилинмоқда
Манзилгоҳимиз:
Тошкент, Глинка кўчаси, 11-уй.
Телефонлар: 54-87-47, 54-87-88.
Факс: 54-89-53.

Тошкент давлат иқтисодиёт университети чет тиллар кафедраси катта ўқитувчиси М. Бегижоновага отаси
Пўлат БЕГИЖОНОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Бир пиёла чой устида

Эргаш Худоёров 1951 йили Бойсун туманида туғилган. Миллий кураш бўйича Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари биринчилигида ғолиб чиққан. Спортнинг уч тури бўйича спорт устаси. Самбо бўйича икки марта, дзюдо бўйича етти марта Ўзбекистон чемпиони бўлган. Сурхондарёликлар Эргаш Худоёровни миллий кураш бўйича билимдон ҳакам сифатида яхши танийди. У киши билан суҳбатимиз полвонлар ва полвонлик ҳақида бўлди.

• *Юзма-юз*

ДАВРАЛАРДА КУЧ ВА ҲАЛОЛЛИК БОР

— Эргаш ака, ат-Термизий хотирасига бағишлаб миллий кураш бўйича 2 марта халқаро турнир ўтди. Ҳар иккала турнирда мутлақ ғолиблик ҳам, команда ҳисобидаги биринчилик ҳам сурхондарёлик полвонларга тегди. Бош ҳакам — сурхондарёлик. Мусобақа Термизда ўтаяпти. Бу ҳол сизга қандай туюлади?

— Жуда табиий туюлади. Ҳалоли бўлсин дейман. Сурхондарёликлар туғма полвон халқ. Фарғона водийси аскияси, Хоразм воҳаси санъати, Сурхондарё эса полвонлари билан довруғли. Чунки сурхондарёликлар Алпомиш авлодларидир. Тўғри, мусобақалар Термизда ўтди. Аммо Хоразмда, Қорақалпоғистонда ўтса ҳам сурхондарёликлар биринчиликни оларди, деб ўйлайман ва фахрланаман.

— Президент соврини бўлган «Волга»ни ўйингоҳдан миниб кетган иккинчи турнирнинг мутлақ ғолиби Рустам полвон ҳақида гапирсангиз.

— Рустам Эргашев 1972 йили туғилган. Вазни 110 килограмм. Жарқўрғон шаҳридаги спорт мактабида мураббий бўлиб ишлайди. Хиросимада ўтган Осиё ўйинларида спортнинг дзюдо тури бўйича қатнашди. 1-турнирда Ўрол полвондан йиқилиб армонда қолган эди. Ўз устида қаттиқ ишлади ва машқларининг самарасини кўрди. У чапақай. Оёғини рақибининг оёқлари орасидан илдириб олиб, кўтариб, сўнг ортга итариб йиқитишнинг ҳаддисини олган. Бу унинг ўзига хос услуби.

— Миллий кураш бўйича II халқаро турнирга дунёнинг бир неча мамлакатларидан таклиф этилса-да, нега кўп полвонлар келмади?

— Хиросимада таклифномалар 60 мамлакат вакилларига тарқатилганди. Ҳали турнир ёш. Насиб қилса, турнирнинг навбатдагиларига юзлаб мамлакатдан полвонлар келади, деб турибмиз. Яна шуни айтиш керакки, ҳали миллий халқаро турниримизни анча такомиллаштириш, жаҳон спорти андозаларига мувофиқлаштириш керак. Айтайлик, миллий кураш кийимимиз — яктак талабга жавоб бермайди. Бир енгидан ушласангиз, дарров ечилиб кетади. «Чала» деган баҳомиз бор, шуни баллар билан ҳисобланадиган қилиб, қайта ўзгартириш керак. «Ёнбош» деган баҳо бор, ана шуни ютуққа ҳисоблашмайди, ҳолбуки, бунинг учун қанча куч сарфланади. Ана шуниям ютуққа ҳисоблаш лозим. Умуман, бу борда менинг кўп таклифларим бор. Қани эди Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия қўмитаси, Миллий кураш федерацияси жойларда сўровлар ўтказса, полвонларнинг, мутахассисларнинг фикрини тингласа, шу асосда қоидаларни мукаммаллаштирса нур устига аъло нур бўларди. Қанийди, Осиё ўйинлари дастуридаги спорт турлари орасидан бизнинг миллий курашимиз ҳам ўрин олса. Ат-Термизий хотираси учун ўтказилган миллий кураш халқаро турнири бу йўлда қўйилган дастлабки қадам бўлди,— дейиш мумкин. Ўзбекнинг миллий курашига жаҳоннинг эътиборини қаратишга ҳаракат қилаётганларга мингдан минг ташаккур. Эндиги ҳаракат биздан — жонкуярлардан бўлмоғи лозим. Полвончасига айтганда, буёғини тортиб кетишимиз керак.

— Нима учун курашни яхши кўрасиз?

— Давраларда биласизми нима бор. Давраларда куч ва ҳалоллик бор. Бу одамни юксакликка кўтарадиган шароит дейинми, имконият дейинми, таърифлай олмайман. Умуман, бизнинг ота-боболаримизни университетлар эмас, давралар одам қилган. Давра кўрган, деган гап бор-ку. Киши давра кўрмай одам бўлиши қийин.

— Ҳозирги олишлар билан илгариги олишларнинг қандай фарқи бор?

— Мен муштдайлигимдан олиш томоша қилгани тўйга борардим. Унда электр чироқлар йўқ, туни бўйи симга латта-путталарни қалин боғлаб, онда-сонда керосин сепиб ёқиб, шунинг ёруғида кураш бўларди. Тонг отгунча олиш бўларди, гоҳо. Ҳеч ким уйқудан қолдим деб нолимасди. Ҳозир полвонлар кам. Ҳозирги ёшларни ғарбнинг бемаъни видеофильмлари чалғитаяпти. Курашда ор-номус деган нарса бор. Одам болаликдан орномус учун курашади. Укасини йиқитса, орига акаси чиқади, қариндош-уруғлари чиқади. Шон-шараф учун курашга одам болаликдан ўрганиши лозим.

— Хотин-қизларнинг курашига қандай қарайсиз?

— Аёллар... рақс тушгани маъқул.

— Эргаш ака, гулдурос давраларда истиқлолни мен ҳаммадан яхши кўраман, деб гапириб юрасиз. Сабаби нима?

— Миллий курашниям эскилик сарқитига чиқариб, тўхтатиб қўйишларига оз қолганди. Полвон учун курашсиз ҳаёт зерикарли. Истиқлол туфайли миллий кураш нафақат тикланди, ҳатто халқаро турнирлар ўтиб, жаҳонга юз тутаяпти. Ўзбекнинг қоракўз болалари жаҳон давраларида «Ё, пирим» деб ҳайқириб олишади, энди. Ҳа, яна бир нарса эсимга тушди. Халқаро майдонга чиқиш учун анкета тўлдиришса «Фамилияси Худоёров экан, бўлмайди», деган жавобни эшитиб, ҳафсалам пир бўларди. Э, худо, мантиқни кўринглар дегим келарди.

«Халқ сўзи»нинг жамоатчи мухбири
Абдуғаффор ОДИНА
суҳбатлашди.

ТАБОБАТ ДУРДОНАЛАРИ

ОДАМ ҚУЛОҒИ ОРҚАЛИ СЕМИРАДИ

Одам ёқимли хушхабарларни ва ширин сўзларни эшитишдан хушҳол бўлади, кўнгли ёзилади, асаби мустаҳкамланади, соғлом ва тандуруст бўлади. Хурсандчилик одамни семиртиради.

Жалолиддин РУМИЙ.

КЎКАТЛАРНИНГ ФОЙДАСИ ҲАҚИДА

Кўкат қўйилмаган дастурхон ақл ато қилинмаган нодонга ўхшайди.

***

Кимки мол-давлатим ва болаларим кўпайсин деса, кўкатлар ейишни доимо одат қилсин.

«Ширва»дан.

СОЧ ТЎКИЛИШИ ҲАҚИДА

Вужудларида ҳўллик кўплиги туфайли аёллар ҳеч қачон кал бўлмайдилар.

«Баҳор ал-Жавоҳир»дан.

ТАБИИЙ ЎЛИМГА ЧОРА ЙЎҚ

Жолинус қорин оғриғидан, Арасту қорасон касаллигидан, Буқрот фалаж иллатидан, Афлотун ўпкага сув йиғилишидан, Суқрот эса кўр бўлиб ўлган. Ибн Сино эса қабзиятдан вафот этди.

«Тассҳил ал-Манофиъ»дан.

МУРДАНИНГ ИШҚИ БОҚИЙ ЭМАС

Ўлик бора-бора эсдан чиқади. Мурда ишқи боқий турмас, чунки у энди ҳаётга қайтиб келмас. Ўликка йиғлаб, соғлиқдан айрилгунча, тириклар ғамини е.

Жалолиддин РУМИЙ.

ОДАМ УМИД БИЛАН ТИРИК

Ҳаётда умидсизлик одамни тез қаритади. Ҳаётга муҳаббат шолни ҳам турғизиб юборади.

Абдулқосим ФИРДАВСИЙ.

ХОТИРА (ЭСДА САҚЛАШ) ТАРБИЯСИ

Қувваи ҳофиза (эсда сақлаш)ни оширадиган нарсалардан бири овқатни кам ейиш, такрорлашни кўпайтириш, ҳар куни наҳорда оч қоринга асал истеъмол қилиш, ҳар куни нонуштада йигирма бир донадан майиз ейиш, балғамни даф этадиган нарсалардан танавул қилишдир.

Аммо унутишга (фаромушлик)га сабаб бўладиган нарсалардан бири ғаму қайғуни кўп тортиш, хотиржамликнинг йўқлиги, оғир меҳнат, ҳўл кашничдан кўп истеъмол қилиш, аччиқ олмалардан ортиқча ейишдир.

«Маърифатнома»дан.

КЎП СЎЗДАН ЗАВОЛ ЕТАДИ

Оз гапир, соз гапир. Сўзинг дур бўлсин, эшитган кишига ҳам ҳузур, ҳам сурур бўлсин. Кўп сўзнинг хатоси кўпдур, хатодан эса чексиз азоб келиши мумкин.

Низомий ГАНЖАВИЙ.

КЕЛИНГ, ТИЛИМИЗНИ ҚАЙРАБ ОЛАЙЛИК ЁКИ МАҚОЛЛАР ИЗОҲИ

ТОВУС ТАНАСИГА ҚАРАБ ЯЙРАЙДИ, ОЁҒИГА ҚАРАБ ЙИҒЛАЙДИ

Товуснинг парлари ва патлари ниҳоятда чиройли бўлиб, ранг-баранг товланиб туради, ҳамманинг ҳавасини келтиради. Аммо унинг оёқлари ола-пес бўлиб, кўрган кишини жиркантиради. Бу — мақолнинг тўғри маъноси, баъзи одам юқори мартабали, давлатманд, «егани — олдида, емагани кетдида» бўлиб, ҳеч бир нарсага муҳтожлик сезмайди. У бу жиҳатдан мамнун, хурсанд бўлиб, кўнгли тоғдек кўтарилиб юради. Аммо, бошқа бир жиҳатдан камчилик-нуқсони бўлади (масалан: бефарзанд бўлади, фарзанди жисмоний нуқсонли ё номаъқул бўлиб чиқади; хотини ё эри ёмон бўлади; ўзи бедаво дардга чалинган бўлади ва ҳ.к.); у бу жиҳатдан доимо ҳафа бўлиб, изтироб чекиб, асабланиб, афсусланиб юради. Мазкур мақолни мажозий маънода ана шундай кишиларга нисбатан айтадилар.

ЧИЛЛАСИ ЧИРОҚ КЎРМАГАН — МУМ ШАМНИ КАМСИТАР

Ўтмишда халқимиз бола туғилгач, қирқ кунгача (яъни, чилласи чиққунча) тепасига чироқ ёқиб қўярдилар. Йигирма кунни «кичик чилла», қирқ кунни «катта чилла» деб атардилар. Қирқ кунгача шам ёқиб қўйишга бой ва ўзига тўқ одамларнингина қурби етарди, албатта. Камбағалникида қирқ кунгача шам ёқиб қўйиш қайда?! Мана шундай камбағал оилада туғилган, чилласида чироқ ёқилмаган одам катта бўлгач сал бойиб қолсаю, шу бойлигидан мағрурланиб, кишиларни назарписанд қилмай, менсимай қўйса, бировникида ёқиб қўйилган жинчироқни кўриб: «буни қаранг, мум шам ёқмабди» деб камситса, унга қарата аччиқ киноя тарзида мазкур мақолни қўллаганлар. Ҳозир ҳам шунга ўхшаш ҳолларда қўллайдилар.

ШАНБАДАН ... ЖУМАГАЧА

Зоминнинг Хайрулла Боқиев номидаги 1-ўрта мактабида республика Халқ таълими вазирлиги ва Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси ҳамкорлигида ижодкор ўқитувчи ва тарбиячиларнинг 4-адабий анжумани бўлди. Анжуманга Қорақалпоғистон Республикаси ва барча вилоятлардан вакиллар, шоир ва ёзувчилар таклиф этилди.

Самарқанддаги 6-меҳрибонлик уйи ташкил топганига эллик йил тўлиши муносабати билан катта тантана бўлиб ўтди. Унда вилоят ҳокими П. Абдураҳмонов, собиқ тарбияланувчилар қатнашди.

Фаолиятини уруш йиллярида Москва, Украина, Белоруссиядан олиб келинган болаларни тарбиялашдан бошлаган уйда бугунга қадар икки мингдан зиёд бола камол топди. Улар орасида етук шоиру ёзувчилар, шифокор муҳандислар, маориф ходимлари бор.

Наманганнинг марказий кўчаларида яна мева-сабзавот савдоси бўйича ярмаркалар очилди. Бу ерга сара мевалар ва сархил сабзавотларни бевосита деҳқон хўжаликларининг ўзлари, воситачи савдо ташкилотларини четлаган ҳолда етказиб бермоқда. Шу туфайли, ортиқча ҳаражатлар камайтирилибгина қолмай, ярмаркага келтирилаётган маҳсулотлар юқори сифатли бўлиши ҳам таъминланмоқда.

Андижон вилоятининг Бўз тумани ҳокими Бахтиёр Ҳолмуҳамедовлар оиласига янги коттежнинг калитини топширди. Бу оила аъзоларининг оммавий жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришдаги хизматлари эвазига берилди. Бахтиёр аканинг ўғиллари Зафарбек — каратэ бўйича Ўзбекистоннинг мутлақ чемпиони. Фарход эса, спортнинг худди шу тури бўйича тўрт карра республика чемпионидир.

Нукусдаги собиқ тикувчилик-трикотаж фабрикаси — ҳозирги «Ариулар» акционерлик жамияти Қорақалпоғистоннинг Тўққизта туманида ва Нукус шаҳрида фирма магазинлари очди. Харидорлар катталар ва болаларнинг хилма-хил кийимларини сотиб олиш имкониятига эга бўлдилар. Фирманинг чиройли ва сифатли тикилган маҳсулотларига талаб катта.

ҲАДИСЛАР

Бидъат-хурофотга берилганлар халқ ва халойиқнинг ёмонларидир.

Фақат хайрли ва савобли ишлар буюрилганда, унга итоат қилиш керак.

Одамларга шукур қилувчилар Тангрига ҳам шукур қилувчилардир.

Дейл Карнеги:

УЛАР БОЛАЛИКДА ҚАШШОҚ БЎЛГАНЛАР

«ИНСОН салоҳияти ранг-баранг ва чексиз. Афсуски, у бутун ҳаёти давомида жисмоний ва ақлий салоҳиятининг озгина қисмидангина фойдаланади, холос»— деган эди буюк руҳшунос ва файласуф Уильям Жеймс.

БИР ВАҚТЛАР Лондонда яшайдиган ўсмир ёзувчи бўлишни орзу қилиб қолди. Аммо оиласи камбағал эди. Бунинг устига қулоғигача қарзга ботган отаси қамоққа тушди. Бечора ўсмир энди кунда-кунаро очлик азобини ҳам торта бошлади.

Ниҳоят, бир куни унга омад кулиб боқди: катта омборхонадан иш топди. Вазифаси этикмой шишасига ёрлиқ қоғозини ёпиштириш эди. Кечалари омборнинг чердагида ухларди. Хуллас, бундай аҳволда ўзидан ёзувчи чиқишига ишонмас, одамларга масхара бўлишдан қўрқар ва ёзганларини нашриётга фақат ярим тунда юборар эди.

«Астойдил йиғласа сўқир кўздан ёш чиқар» деганларидек, ўсмир орзиқиб кутган бахт қуши учиб келди: ўнлаб ҳикояларидан бирини таҳририят қабул қилди. Тўғри, бу ҳикояси учун муаллифга бир тийин ҳам қалам ҳақи тўлашмади, бироқ бош муҳаррир уни мақтади, истеъдодини эътироф этди.

Ўсмирнинг астойдил саъй-ҳаракатларига озгина эътибор, мақтов ва эътироф ўз кучини кўрсатди. Каламушлар ғужғон ўйнаган омборхонада бир умр ишлаб қолиши мумкин бўлган қашшоқ ўсмир кейинчалик нафақат Англия, балки жаҳонда энг буюк ёзувчилардан бирига айланди.

Сиз уни танийсиз — ЧАРЛЗ ДИККЕНС!

...ЛОНДОНДАГИ атторлик моллари дўконида ҳам Чарлз сингари қашшоқ бола ишларди. Худо берган куни эрталаб соат бешда туриб, хонани чиннидек қилиб супириш ва камида 14 соат тинмай ишлашга мажбур эди. Ёш қалб бундай хўрликка икки йил аранг бардош берди.

Бир куни эрта тонгда турди-ю, оч-наҳор ҳолда 15 миль йўлни пиёда босиб, волидаси ҳузурига келди. Бундай оғир ишга бошқа чидаёлмаслигини, агар мажбур қилишса, ўз жонига қасд қилишдан ҳам тоймаслигини айтди. Кейин мактабдаги кекса ўқитувчисига узундан-узоқ, аммо таъсирчан хат ёзиб, хулосасида «яшагим ҳам келмай қолди» иборасини қўшиб қўйди.

Кекса ўқитувчи гап нимада эканлигини фаҳмлади-ю, болани «жуда ақлли, кўп ишларга қодир буюк инсон» бўлиб етишишини «башорат» қилиб, унга ўқитувчилик касбини таклиф этди.

Кўнгилга таскин берувчи ўша «башорат» нафақат боланинг тақдири, балки бутун инглиз адабиёти тарихида буюк ўзгариш ясади. Шундан сўнг «қашшоқ бола» 77 та (!) китоб ёзиб, миллионлаб доллар даромад топди. Балки сиз унинг асарларини ўқимагандирсиз, аммо ўзини яхши танийсиз,— ГЕРБЕРТ УЭЛЛС.

Инспектор баликчига пўписа қилади:

— Нега тақиқланган жойда балиқ тутаяпсиз?

— Балиқ тутаётганим йўқ, чувалчангни чўмилтираяпман.

— Қани, бир кўрай-чи! Бўлди, жарима тўланг.

— Нима учун?

— Чувалчангни ялонғоч чўмилтираётганингиз учун.

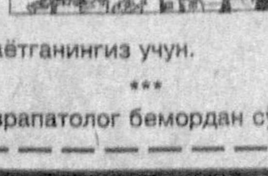

***

Неврапатолог бемордан сўради:

— Сизда бир ҳолат бўлиб турадими — овозни эшитасиз-у, лекин ким қаердан гапираётганини билмайсиз?

— Тез-тез бўлиб туради, доктор.

— Жуда чатоқ-ку! Қай вақтларда шундай бўлади?

— Телефонда гаплашганимда...

Республика гидрометеорология маркази хабар қилади:

10 июндан 16 июнгача республикамизда ҳаво очиқ бўлади. Фақат тоғ ва тоғ ён бағридаги туманларда қисқа муддатли ёмғир ёғади. Айрим жойларда эса ёмғирнинг дўлга айланиш хавфи бор.

Шарқдан эсаётган шамолнинг тезлиги секундига 12-17 метрга етади. Ҳаво ҳарорати аста-секин кўтарилади.

Тошкентда кечаси 14-19, кундузи 28-33, жанубда кечаси 17-22, кундузи 31-36, шимолий ҳудудларда эса кечаси 12-17, кундузи 25-30 даражагача иссиқ бўлади.

Кейинчалик ҳаво ҳарорати янада кўтарила бошлайди: кечаси 18-23, кундузи 33-38, жанубда кечаси 20-25, кундузи 35-40 даражани ташкил этади.

МАРҲАМАТ, ЯНА САВОЛ БОРМИ?

ЛЕВИЧА ҲОФИЗ

Асримиз бошида Левича ҳофиз номи билан машҳур санъаткор бўлган дейишади?

Амриддин ЗОҲИДОВ.
Самарқанд шаҳри.

Атоқли ўзбек ҳофизи Левича Бобохонов 1873 йилда Бухоро шаҳрида таваллуд топган. Унга ўз замонасининг машҳур санъаткори Отажалол устозлик қилган. Левича ҳофиз мақом йўлларини доира ва танбур жўрлигида ўзига хос услубда маҳорат билан ижро этган. У кенг диапазондаги ёқимли овози билан шинавандаларни мафтун қилган, донғи бутун Туркистон ўлкасига ёйилган. Унинг ижросидаги қўшиқларни «Рига акционер граммофон фирмаси» 1909 йилда грампластинкага ёзиб олган.

БУЮК ХИТОЙ ДЕВОРИ

Буюк Хитой девори қачон барпо этилган?

Умида НУРМАТОВА.
Тошкент вилояти.

Ушбу деворни бунёд этишга милоддан аввалги 4-3 асрларда киришилган. 221 йили Хитой бир бутун давлат бўлиб бирлашгандан сўнг император Цин Ши Хуандий Хитойнинг шимоли-ғарбий чегараларида карвон савдо йўлларининг хавфсизлигини таъминлайдиган ягона мудофаа деворини қуришни буюрди. Девор ўн йил ичида қуриб битказилган. Ва шундан сўнг Буюк Хитой девори номини олди.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

• БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Ахборот 36-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — А. Йўлдошев.
Навбатчи — Ғ. Эшмуродов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0255. 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.

Босишга топшириш вақти—21.00
Босишга топширилди — 21.00.

1 2 3 4 5 6